

המחנה

עתון שבועי

לכר עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים.

יוצא לאור בכל ערב שבת

מחיר החתימה על "המצפה" עם ההוספה הספרותית החודשית "רמת המצפה":

באוסטריא-אונגריא:

לשנה 7 כתרין
 לחצי שנה 3.50
 לרבע 1.75

באשכנז:

לשנה 8.— כתרין

ביתר הארצות:

לשנה 9 כתרין — 9.50 גראנק.

על "המצפה" בלי ההוספה הספרותית אין לחתוב.

אין הנחה מהמחיר.

מחיר מודעות או הזכרות לנפשות לפי גדל השטח.

ברכת מו"ט חצי הכתר. בראש הגליון שני כתרין.

גליון בודד 12 הלר.

המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא רק שם מקומו החדש, כי"א גם שם מקומו הקודם.

קאנטא של פאסט-שעק נומר 76.918

האדרסה לבית המערכת ולאדמיניסטרציה "S A M I C P E"

ul. Św. Sebastjana 32. Kraków.

Kraków, 12 Kwietnia 1907.

גליון מ"ו.

קראקא כי"ח ניסן, פ' שמיני תרס"ז.

דרכים חדשים.

הפגרומים ברומניא, כנראה, הולכים וקרבים אל קצם, כלומר: האפיוורה הפגרומית של הדש מרין שנה זו יען כי ענין הפגרומים העצם הוא הויון תמידי ברומניא כמו ברוסיא שכנתה. למרות הודעת העתונים הראשונה נראה עתה, כי הממשלה הרומנית אחזה באמצעים הריפוי, לעצור בעד משובת ההמון ולהשיב את הסדר אל מכונו. וכאשר רוצה הממשלה עדיין עוז בידה להגין ואפילו על היהודים ה"זרים" וה"שנואים"!

והנה אם בעידנא דריתחא, כאשר קול שועת אחינו הגיע לאוזנינו ופצע את לבנו, לא היתה לנו יכלת להביע שום מלה אחרת מלבד עזרה, עזרה מהירה. עתה, שימי הזעם עברו כמעט, ואעפ"י שעוד רבים מאחינו מתגוללים בעירום והסר כל זרבים אחרים הוכאו עד כבודיהם ולא יוסיפו לעמוד על רגליהם כל הימים, בכ"ן יש לנו עסק עם קבצנות רגילה — אמנם נוראה ומחרידה, אבל לא סכנת נפשות; עכשיו אני אומר יכולים אנו וגם צרכים לתת לב לעצם ההויון וללמוד ממנו מה שאפשר ללמוד. הפגעים ברומניא הכניסו עוד דף אחד עקוב מדם אל ספר דברי ימינו. אולם הטא גדול נחטא, אם לא נבליג על רגשותינו הסוערות ומקצרהו או ממרדלכ נעבור על פני הדף ההוא, מבלי להתבונן בו ולהוציא ממנו את המוסר-השכל הכלול בו. אם בעלי דעת אנהנו,

עלינו להעמיד לנו שתי שאלות: (א) מה הנה סכות הפגרום הזה? (ב) מה עלינו לעשות, בשביל להפטר מן הפגרומים עכ"פ בעתיד הקרוב?

בימים האחרונים התהילו מפלגות ידועות לסוכב בכחש את המון היהודים ולתכלית מפלגתית ומכזה הן שמות עלילות על המפלגות ה"רדיקליות" שבנו (הציונים, הסוציאליים) כאלו הן אשמות בפגרומים הרומים, ממלי לעמוד הפעם על צד אחת מן המפלגות ההן ובהודעה מראש, כי הנני אחד מן המתרעמים היותר גדולים על המפלגה היהודית הסוציאליית וכפרט על זו שברוסיא. — הנני צריך בכ"ז ימהות בכך תקף כנגד העליקה הנכונה הזאת. אמונת הפרטית היא שאין עם ומפלגה צריך ויכול להתחשב עם שנאת הרשעים ותועבותיהם ולהכחיד בשביל זה את האמת תחת לשונם. אלו היינו אפילו יודעים בברורה, כי דרישת היהודים לאור והפש מביאה עליהם פגרומים, לא הייתי אני מיעין להדיל מן הדרישה הזאת. לדעתי דרישת הזכיות היא לכל בכחינת יהרג ואל יעבר... אבל באמת כל האשמה היא בדויה מתהלה ועד סוף, ליודעים את תולדות הפגרומים ומצבם בזמן הזה ברור הדבר למדי, שאין באשמה זו אף שמץ של אמת ובמקום אחר כבר דברתי על זה בהרחבה. ואולם יותר מכל מוכיחים לנו הפגרומים האחרונים ברומניא את כל השקר והכזותא, כאלו היהודים מביאים על עצמם את הפגעים לרגלי התנהגותם הלאומית או החברתית. ברומניא ישנם אמנם ציונים לא מעט, אבל הם שם

זדקרה למעלה, אופן אחד נשכר והושב בה השלך ארצה.

ימה שמם וזכרם: הוא קורא בטפלו בעגלהו להתקינה לפי שעה. "הא לך צרה, קורות בדרך?" כל הלמתי הרעים על ראשיהם!

— אילי תפנה אותך ר' יהודי מן הדרך?

— אני? ההשתענעתי? כמדומני שהיער, שאני נוסע עתה לקנותי, נכבד לי מטפול הקורה. אדרבה, וכי מה אכפת לי, אם ישכר בה עיד איש את ידו ורגלו? אח"כ עבר ונג צעיר. שמלת הצעירך נאהה במסמר אשר בקורה. יקריע כל שוליה.

— אפל ושהת! קורא הצעיר, הלא אי אפשר כלל לעבוד בחיך?

— אילי תואיל דספר בקורה זו, ירכים כבר נכשלו בר?

— יבואו הרבים ויטפלו. אנכי לא אלכלך את ידי בקורה התעבה הזו.

— אח"כ עבר איש זקן. הוא הלך לאטו, אבל עיני קמו ואיננו רואה מה שלפניו, נכשל בה ונפול, קם ומתנער והולך לו מבלי דבר דבר.

— אילי תטפל אתה ר' יהודי בקורה?

— מי? אני? ראשית כשל כחי לזה, ושנית קורה זו אין לנוע בה; קורה מקדמונים היא. היא מושלת

פה זה עשרה היות ואם אכותי לא טפלי כה בודאי צריכד היא למה פה. תנה בשלום על משכנה:

עוד אנשים רבים עברו, כמעט שכל אחד נכשל בה: האחד צעק, השני קלל: איש לא הגיע יד לשפל בה. לאחר לא נאה הדבר, לשני אין סנאי. השלישי ירא לנגוע בקורה מקדמונים. הרביעי הלך ומתהקן ואמר, כי הקורה תשאר פה להורי דורות. אך ראה, לכל זמן! יעקל גונב-הסמים הולך ובא. נניש אל הקורה, מסתכל בה במניד ראש וממלמל. ה... אבל מתגד ר' בודאי. ימי זה יעסיק בצרכי צבור בלעדי? אותם... בקורה זו יש עיד כדי הסקה. הוא משלשל משור מעל כתפיו, מנסר את החלקים הכריאים ימעלם על כתפו ואת הנרקב היא מניה.

— ר' יהודי, מדוע אינך מפנה את הכל?

— למסר את נפשי על צרכי הצבור אינני מהיב.

— כזאת לא ציה די. תיחי לי כי פנית את החצי, בשאר יטפלו אחרים.

— אלה פרנסך ישראל!

פיריטון.

פרקים מן החיים.

כאת שבח וואלקאוסקי.

צרכי צבור.

הנני עומד ומסתכל בחיך.

לדחב הדרך מוטלה קורה באלכסון ומפגע היא לכל עובר. קורה זו מה תהא עליה? מי יטפל בה? מי יפנה אותה מן הדרך? אנשים עוברים למאות ואין איש שם לבו אליה. והנה ראה: עני אחד רץ שקוע במחשבותיו, מגיע בחפזו עד הקורה, בימם! נכשל בה ומתפשט מלא קומתו ארצה.

— "שאל ואבדון!" הוא צועק בקומו. סרבים יפסו! קורות בדרך! אפשר לשכר יד ורגל!

— אילי תפנה אתה ר' יהודי את הקורה מן הדרך? דנני פונה אלי.

— תדי זאת כפרתי! וכי אין לי עוד מה לעשות? האין לי כל דאנה אחרת כי אם לשפל בקורה? ענה לי יהודי בשהוא יורק כבוו והולך לו. והנה רצה מרכבה אחת ככהלה נמרצה מגיעה עד הקורה, פוררת: העגלה

חידה.

— מה היה האיש ההוא? כשריה הולך בחיך, היה תולה את עיניו למעלה ומסתכל בשמים?

— אם כן היה חזק.

אספת הבחורים.

ביום ב' של תהמ"פ, יצא בחורי ישראל בגליציה ממחבואיהם וכאו לדמבוצא להעיק ולהשוב ע"ד גדולם ייחסם אל ההשכלה העברית והכללית ואל הרעיון הלאומי. אלפי הנוער ומחשבות, שנחנקו מאות שנים בחוק הבחורים, באו הפעם ליד המערה. לא קיל דברים שמענו כי"א את זה הטבע בכל פ"טיות. כל מה שנאמר ונהלש באספה הזאת היה כה פשוט עד כי בצדק יפלא בעינינו מפני מה לא העמנו התביעות הצודקות האלה עד כה. מה רחקנו ללכת לו הבינו ההולכים לפנינו את ערך הבחור התלמודי כמו שהוא באמת בעד ההכרה והאנושיות והבשירותו לכך. אם לא חשבנו הבחורים להשתחרר מהכבלים, שהושמו על ידם, היה זה הודות למצב ימי הנוער, שנמצאו בו באימת הוריהם ותקופים שונים. תודות לאל כבר נפטרנו מהמצב העכודתי הזה, ועל זאת תעיד העובדה, כי מצא לו רעיון השחר הצעיר מהרה מסלול בלבית בחורי ארצנו ומתעצב לה. בשמחת נפש יבענו פנימי שמענו את הודעת מהלל הרעיון בארצות יערים שונות. עשר אגודות מסודרות קימות ועומדות מכבר בגליציה מלבד אלה העומדות להוסיף בה ועוד בארצות אחרות, כמוקנינה, ברוסיה ובאונגריה. גם בזה האחרונה, שהיא בכלל קרקע בתולה בעד ההשכלה העברית והרעיון הלאומי, הולך רעיון השחר ובוש לו את הלכות. אמנם לא גחלות עוד התוצאות כ"כ, שיש לנו לרשום על השבוענו, אבל בשימונו על הלב את המעמדים האי-טבעיים שהבחור התלמודי נמצא בהם, או יכולים אנחנו להיות שבועי רצון על נצחונותינו אלה. עד כמה רחבה ההכרה ודעת בקרב הבחורים זוכיה מספר הצירים והאזרחים, שכאו מכל אספי ארצנו. ההתענינות עברה כל גבול. לא רק התפעלות של צעירים, כי אם גם מתינות של זקנים פגשונו באספה הזאת. בעולם אחד לגמרי הרגשנו א"ע. מווד היה לנו איתו הסדר והמישור הפרלמנטרי שכ"כ לא הרגלנו אליו בביהמ"ד. הפעם ראינו, כי חמד השוכ המה כתרנו ואפשר להשתמש בהם לצרכי עמנו הכלליים. — אהרי פתיחת מהלל הרעיון מר ויופעתה, שיצאה מקרב ילב ושהשאירה אהרית ריש אריר, נגשו אל סדר היום. בראשונה הועלתה על השלחן שאלת ההסדרות והכנייה, כפרק הזה שמענו דברים של טעם מפי החבר כארנשטיין (רמבוצא), שהציע להעמיד את "השחר" על כסם הפתח גרם הכולאלי, דבר שעורר זכום גורל וסוף סוף הסכם לקבלו פה אהר. אהרי אשר נקראו כל התקנות ואהרי אשר נתנו להסכמה, עכרו אל הענין השני של סדר היום: ה"ה מהמצב הפיננצי של הסדרות. "השחר". הענין לא יכול לבוא ליד גמר אתרי ההוצאה העברית של הח' מר מלר, ע"כ נמסר הדבר לועד הפיננצי של המטה חברים לכדיקה. מהפרק אנשיציא, שכא אהרי זה ושנתן

של היהודים, ואחר שבכל אופן אין לכלול אותנו עם הרתונים, אם כן הורה זקן הסופרים הזה, שהיהודים הם עם בפני עצמו ומשפט כירנסון חשוב לנו מאד. לא אנחנו צריכים להסכמתו, אבל העולם יחשוב עם דבריו.

המצב ברוסיה. הדומא עוסקת בחשבונות הוצאות וההכנסות כפרלמנט ממשי, גם בשאלת הקרקעות ההלה לעיסוק והמניסטרוים מאיר פנים אליה כאלו באמת מפיה הוא חי. אך באמת זה רק כלפי אירפה, שהממשלה צריכה שוב להסדר לקבל הלוואת הדשה של מיליאד רובל וקיום הדומא הוא צרה נחוצה. ידעשים מהכלים כסתר תהכלות לבטל את הדומא. לא יתנו גם לשלוח התראות אל הצר עצמו ולהפיק שמועות, כי הצר כבר החליט להתפטר ולמסור את כסאו לבנו הקטן בן שלש שנים ואהו התם והפה-היודים מ"כאל ימליך כשמו, וזה אומרת כי שרי הצר ימשלו. החשק הוא אבי המחשבה. הם רוצים כך והם מבשרים, כי כן יהיה. והמתשבה עשתה אותם עוי פני ואין קצה לתוצפתם. כל השרים הישרים והכרי הדומא וכל התכמים ברוסיה מקבלים מהם גור-דין למיתה ולהוציא גור-דינם כבר החלי בעיר הדומא הקודמת העורך היהודי בעל הכשרון ד"ר ידלוש, שנברג במיסקיא והרוצח אינו כלומר ביה"ד אינו יכול להעני פנים לתפישו, כי הקיפים מיניים עליו. קרובה ההשערה, כי עוד מהפכה נכונה לרוסיה מצד הקנאים הורים ואז תפרוץ המרידה הכללית.

אספת השלום בהאג. ביום ט"ו לחדש יוני שיו תחל בהאג בירת הולנד אספת השלום השניה של כל ממשלות תבל. המקהיל הוא כנודע קיסר רוסיה, מלך השלום של לו, שהקהיל גם את האספה הראשונה לפני ארבע שנים ומיד אחריה נלחם מלחמתו הגדולה והארוכה. צירי רוסיה בכל ערי הממלכות בעולם הגישו לפני הממשלות מכתב-חוזר וכו נאמר, כי כל הממלכות כבר הסכימו אל הפרוגרמה של ממשלת רוסיה, אך ממשלות אמריקה, אנגליא וספרד דורשות לאסוף אל הפרוגרמה גם הצעה לצמצם במכשירי המלחמה בכל הארצות, ממלכות אחרות רוצות להוסיף עוד דברים, שלא נאמרו בפרוש בפרוגרמה הרוסית, אשכנו ואוסטריא מסלקות ידיהן מסעיפים אחרים אשר בפרוגרמה, שאין לקנות להביאם ליד גמר. בכלל אין לקנות, שתועץ האספה ע"ד צמצום בהכנות מכשירי מלחמה ובהמצאת כלי מות הרשים ובהטלות עול חדש בכל שנה על העמים לצרף מלחמה, שאין איש רוצה בה. מלבד תקיפים יחידים בכל ארץ, החיים על חרבם וברצח שמן חלקם, בראש המעכבים את פריקת הנשק עומדת ממשלת אשכנו היהודיה, היא מכינה אספה על כל גווי תבל, לבזבו מבחר כחותיהם לצרכי מלחמות, רק מתוך הודו פניה הסירה ממשלת רוסיה את פריקת הנשק מתוך הפרוגרמה והאספת השלום דבר על כל דבר שאפשר, אבל לא על השלום בעולם.

זהו אסונם. הם אינם לוקחים שום חלק בהיי המדינה אינם עוזרים לנצחון ההתקדמות ואינם תומכים במעט הרעות החפשיות הנלחמים בעד זכויות העם וע"כ גם אותם המתקדמים המעטים, שבבחינת הפרוגרם הכללי אי אפשר לבלי להתיתם אליהם בחבה וכבוד, — אותם הפרוגרסיטים המעטים גם הם לקיים באנטישמיות ואם אינם מטיפים ישר לשנאת היהודים, הלא עכ"פ אינם משתדלים לשרש את הרע הזה מקרב ההמון...

(סוף יבא)

משה קליינמאן.

ענינים מדינים

שמן לפולנים. לפולנים קם שטן, המלמד עליהם קטיגוריא, הסופר הירוגי הזקן, שדבריו נשמעים בכל העולם בירנסון. בעתון הוויני צייטי בא מאמר ממנו על-אודות הפולנים. הוא מונה מעלותיהם ומהללם, אבל מתוך שבחם כא ליריגנותם: קלות-דעת ובנייה, נאות ובקשת השררה על אחרים, היו תמיד בעוכריהם. הם מתחברים אל התקיפים, לרכא את ההלשים, רוסיה כקשה לתת זכות אוטונומיה לעמים הורים וכאו צירי הפולנים בדומא ופענו, כי גם אוקראינא, רוסיה הלבנה וליטא להם היא וכזה הפרו את המחשבה הטובה, כאשר דברו בדומא על-אודות הלוקת הקרקעות לעוכדי האדמה כאו האצילים הפולנים ועמרו מצד הממשלה, שלא לחלק, גם באוסטריא יתמכו הפולנים ביד הממשלה, למען תעורם לרכא את הרתונים, הוא מוכיח כהשבון סטטיסטי שהרתונים היו מעולם רבים בגליציה מן הפולנים וגם היום אין ספק, שרתונים הם הריב והפולנים המועט והסטטיסטיקה הרשמית היא מזויפת, כי היא חושבת ת"ת אלף יהודים ומאתים אלף רותנים קתולים והאומה הפולנית בשקר ורק בזה הם הריב, ברוסיה הדרומית יושבים שלשים מיליון רותנים ורק ת' אלף פולנים והם רוצים להשתרר על הרתונים וכן הדבר בליטא, האוניברסיטה הלבוכית היתה בתהלה לרתונים ועתה לקחה הפולנים והם לוחצים את הרתונים, כה מדבר בירנסון משפטים עם הפולנים, ואין ספק כי יועיל הדבר להוציא היבה מלב הפולנים, תוכחת סופר מפרסם כזה עושה רושם ואינה מחטיאה את המטרה, זה נראה מן הרעש, שעשו הדכיים בכל העתונים הפולנים, הם רוצים לשלם לברנסון, כי יבא לגליציה ולהוכיח, כי טעה בדבריו, כי שמע רק דברי צד אהר, ואת הפולנים לא ידע, כזה יש קצת אמת, כי נסה יותר מדי לצד אהר, ביחוד לא ידע, שהפולנים עצמם אינם מסכימים לפוליטיקה של אוטונומיהם הקנאים והאצילים, לנו נונע ביחוד משפטו על מספר הפולנים, הוא מכהש בלאומות הפולנית

המפר פחה והפחה סופר, הסוהר מלמד והמלמד סוהר יהיה כל אהר על מקימו בא בשלום.

אבל...

— לא איכל להבין, בשביל מה אתה עיין את ראובן הדי, וכשעה שמדברים בו הנך פועקם את הטמך! וכי איננו בעל מעלות ומדות טובות, "לדי ולאנשים", כמם שאומרים?

— כל זה אמת, אבל...

— מה אבל? וכי איננו בעל לב טוב? וכי איננו קם על נדבות בכל עת שיוזמן לפנינו? בשעה שנדודו היהודים מרוסיה ררך עירנו מי נטפל להם אם לא ראובן הדי? הוא יטכה או את כל עסקיו וטפל בהם כל היום, להאכילם, להשקותם, להמציא להם מקום לינה, השמיע על השקלים, ונתן בעצמו ועוד את אחרים לתת עד כי עלה כידו לשלחם למהו הפצם. וכן על כל צרה שלא תבוא, שרפה כי תהיה בעיר, כל נגע, וכל מחלה, מי הוא הראשון המושיט יד עזרה אם לא ראובן הדי?

— כל זה אמת, אבל...

— מה אבל? וכי איננו משכים ומעריב לכתמ"ד? וכשדוא מתפלל הרי הוא מתפלל כטונת הלב, עומד במקום אהר ואיננו מתרצץ הנה והנה. איננו מדבר בשעות

מלחמה נראה כאולם. כשם החפש וההמוניות רוצו הרכה לגלגלת, בשם החפש וההמוניות ניפצו כל ההלונות וההלחות ובשם החפש וההמוניות נסגרה האספה.

חליפת המשמרות.

עשר נשמיה באות כבת-אחת לפני כמא שופט עולמים ומגישות לפני את דינן. רבון העולמים! הן טוענות, עול גדול נעשה לנו! שמענו כי איש איש נשלח אל העולם ההוא ותעודתו, שהיה גם פרנסתו, כידו יעתה הנה כלנו מלאנו את תעודותינו, כלנו עכדנו כיניעת נפשי, עמלנו כזעת אפים. האהר היה רצען, השני היט, השלישי חיפא, הרביעי עורך-דין, החמישי נגר, הששי רב, השביעי מיפר, השמיני פחה, התשיעי סוהר והעשירי מלמד. עכדנו יותר מכדי כחותינו והרם נשאנו בעמלנו, חיינו חי עני ושפלות, עבדים היינו למלה ברכית, אשר פשט העיר מעל עצמותינו ומתנו מתוך בישה וכלמה.

אל תערערו! משיק אתם הקב"ה. כלכם לא מלתם את תעודותיכם, אישר להן נולדתם. רק אהר היה תמלה ברכית אשר מלא את תעודתו. הוא נולד להיות מיטש נבלות — ויפשוט. ואתם כלכם התלפתם את המשמרות. — הרופא היה צריך להיות רצען והרצען רופא, החיט רב והרב היט, העורך-דין נגר והנגר עורך-דין,

לא עוד פרט אהר. כשהיה בא כאנשים היה ראש דמדברים.

- היה דברן.
- לא עוד פרט. כשראה רעה כאיש היה מוכיחו.
- היה איש אמת.
- לא עוד פרט. כשפישטו לזים את הרגל לא היה מגיש בפלילים.
- היה בעל ישר.
- לא עוד פרט. שתוק תמיד דהק על שפתיו.
- היה טוב-לב.
- לא.
- וככן מה היה? אמר את ה?
- תיא היה — כסיל!

בשם החפש וההמוניות.

אלם האספה מלא מפה לפה אלפי אנשים. הדברן ניאם כהתלהבות. והנה נזרקה מלה מפיו: רבותי! טעות גדולה טועים הסוציאליים, כי מגרים הם את ההמון ומדמים, כי בזה הם נתנים לו הכרת ערך עצמו... — חים נבל! כשם הפש הדבור סתמו את פיו!! קראו מאות קולות.

— כשם ההמוניות שכרו את עצמותיו!! קראו עוד מאות קולות לעמתם. בשם החפש וההמוניות קמה

חרבה ענין לענינת בני, עברו אל הפרק הדי של סה"י: העתידות, שעליה הרציו מר לויסבאהן. — נהלש להעמיד אינטרסים, שיסעו בכל ערי ארצנו ומחיצה לה כשיהיה צורך, למען רכוש נפשות לעיווננו. — ליעד מרכזי, שינהל את כל עניני ההסתדרות, נמנה מר ויונפלד בדישא לראש ונכס מר מלך ביסלא, לויסבאהן בדמינין, לאנדא בקראקא ואלפנטה בולקוב. לתכלית הרחבת שפת עבר וספרותה נתקבל לכונן בכל חברת, "השחר" הוג מיוחד לדבר עברית ולנאום נאומים בדברי ימי ישראל ובמקצועות ספרותיים שונים למען עורר את הרעיון הלאומי.

בשלוש תלמידיה לנישיא הועד הפועל הציוני הוד וואלפואהן ובנאום-חותם נמרץ מאת מחולל הרעיון מר ויונפלד נסגרה האספה הראשונה בזמן ובמעלה של הסתדרות, "השחר". אספה שיצרה לנו תעודה מסוימת וכבוד, שהראתה לנו ברור את הדרך כי נלך למען בוא אל מטרותנו, שהצבנו לנו.

אברהם כהנא.

מכתב חזר ג'

כל התהלות קשות, ונכס הסתדרותנו הצעירה מפלסת לא נתיב בקישי רב בין המון מעצורים ומכשולים, ומכל-שכן עתה בשעה שאחינו ברוסיה, רוב מנינה של האומה, נתונים תחת לחץ, תקום זמניים, השוללים מהם כמעט כל אפשרות של אספה והתאגדות, כאשר השורים הם מעקרים, מטעם מוכן ונכון, על "סטרטגיית" יתירה. אבל למרות כל אלה עבודתנו מתקדמת. מפה ומשם מתקבלים סכומי-שקלים שונים, הנותנים לנו את היכולת לכלכל את היצאות לשכת-המרכז ההולנדית ומתרכבת מאליהן, ונכס להרחיב את פעולתה ולהאדירה מתוך אי-ניצאיטיבה פנימית. ואם אמנם עד עתה יצאה ממערכת המחברות רק אחת (גמ"ה לעשות) מאת ד"ר יוסף קליינר, הנה יש לנו בעת התקרה, שעד הג-השבעות הצאנה לא פחות מארבע מהכרזה השוכות, מלבד קבץ קטן של מאמרים לתחית הלשון מאת סופרים שונים, דנמצא בעצם עריכתו. את המגלות העפות זכאי אין אני מעלים בחשבון. אכן, כידוע, לא הוצאת מהכרזה היא עקר מטרתה של לשכת-המרכז, כי אם התעמולה ל"עבריה" בכלל ועבודת-ההכנה לקונגרסציה הבאה, העתידה להיות כשנה הזאת. ואדרי שרוב המגלות העפות, שהופיעו עד עתה אפסי לגמרי, עברה לה"מ ילק מן ההמר אשר בידיה הוציאה אותו בתור קול-קורא גדול, אל הלאומיים העבריים, אשר יתן ברור רחב ומקור לעיון, "עבריה" ויהי לעינים לכל המבקש להשתתף בעבודתה. ק"ק זה ישמש לאגודות, "עבריה" ולכל הלאומיים מבעלי ההכרה ההסתדרות בעבודת-

התעמולה הגדולה, הצריכה להתחיל עתה בתכופות ואנרגיה בלתי-שכיחה בכל תפוצות ישראל לתחית הרזה הלאומי על יסוד תחית הלשון הלאומית. שעת הקונגרסציה קרובה. הקונגרסציה יכולה להיות גדולה, רבת-הוצאות, ראש תקופה חדשה בישראל, אם המספר דמיוני והאיכותי של ציורה גדול במדה זו, שיהא דברה נשמע כהר לכה של האומה כלה. צריך איפוא לעורר את הקהל הגדול הנדרס, צריך לדפוק על לב כל אדם בישראל, אשר נטער בו הלך מהכרת עצמו והרגשת-כבודו, להכנת בפשיט והרציו את נין התקרה הישן וללבוטו, עד שזכוי להיות לשלהבת איכולת גדולה כבימים קדמונים. לשכת המרכז רואה לפי זה לחיוב לה לעורר את כל האגודות והקבוצות של "עבריה", כמו כן את כל יתר האגודות הלאומיות השינות להקדיש את ימי הספירה לתעמולה חזקה ובלתי-פוסקת, פרייט ופומבית, בכל ישרות העם לעיון תחית הלשון, יסוד הארגוניציה והפצת שקל "עבריה". התעמולה יש לה להתנהל בדרכים אלה: א) תעמולה במקומות של פומבי ע"י אספה- עם גדולת, נאומים בבתי-מדרשות ושאר מקומות של צבור, נשפים דמונסטראציוניים וכדומים נמצים בהמון. ב) תעמולה מבית לבית ע"י צעירים מהברי האגודה, אשר יסבו על כל בתי העיר, שיש תקוה למצא שם און קשבת, ובררו את מגמות, "עבריה" זאת דבר הקונ- סרניציה ויציעו את השקל. ג) תעמולה במקומות הסמוכים ע"י שליחים מיוחדים מן האגודה או ע"י צעירים מתנדבים, אשר ישתדלו ליסוד שם אגודה ולנהל את התעמולה בשני האופנים האמורים. את השקלים אפשר לקבץ ע"פ גלינות-רשימה חזומים בשם יוז"ר באגודה ובהתממה או, במקום שאין אגודה, בשם שנים מהשכני העיר. הרשימות הללו תשלחנה, אדרי השארת העתק מהן, יחד עם הכסף הנכוי ללשכת-המרכז, אשר לא תאחר מלהמציא את השיבוטת עליהן. ואף-על-פי שאין להועיד מקום זומן לבית השקל, מוצאה לה"מ בכל זה להודיע לקבוע יום שקל רשמי אחד לל"ג בעמר, והיא משהרת את האגודות ואת כל החברים-לדעה לעשות באותו יום פומבי ל"עבריה" בכל מקום ע"י אספה גדולת, הגיונת וכדומה. בקול קורא מיוחד, שיצא זה לא כבר, אל המורים העבריים, הטעוטה לה"מ את התפקיד הגדול המוטל על המורים בעבודת-התחיה של האומה. תקנתו חזקה, כי גם בעבודת-התעמולה הקרובה יהיו המורים העברים הראשונים בכל מקום לדבר-מציה זו. יהיה עם זה הננו מודיעים, כי להרחבת העבודה והפרחתה באה לשכת-המרכז בדברים עם אנשים ידועים בארצות שונות, אשר קבלו על עצמם את משרת מורשי "עבריה" לארצותם, והרי הם באו-בחה של לה"מ איש איש בארצו עם כה-הדרשאה, למנות מצדם נאומים במקומות מרכזיים שונים, אשר ינהלו את התעמולה עד

לדוחכם המסורה ע"ד הצי-האבל הנהגו בימי-הספירה. זו היתה מלחמת-העם האחרונה, יהיו נא הימים האלה לאות ולזכרון לכם בכל תפוצותיכם לעבד את עבודת-התקומה, את עבודת-ההכנה מלחמת-השחרור לעתיד לבוא!

בברכת-החרות

לשכת המרכז של "עבריה" ברן.

Zentralbureau »Ibria«, Bern, Schweiz, Freiestr. 24a.

מהעולם הציוני.

הקונגרס השמיני. הקונגרס הציוני השמיני יהיה בחצי הדיש אוגוסט. באספת הועד-הפועל הגדול, שתחיה ביום 5 מאי בקלן, יקבעו הזמן והמקום. בחירות הצירים לקונגרס תהיינה ביום 11 עד 12 מאי בכל הארצות. — באספת ציונים גדולה, שתחיה בפאריז לפני הפסח, דברו נרדאו וד"ר מרמורק נגד עבודת היתה הקמת בא"י. נרדאו דוכית את הנאספים על קצר-הרוה הנראה בקרב הציונים, שעל-כן הם צועקים: העם בצרה זאינו יכול לדמתין, לכן נהוציא עבודת היתה. ידוע היה בתחלה, כי עבודה ארוכה וקשה לפנינו, על "דור המדבר" למית בתחלה עד שנתון לפנינו עתיד בלי גלות. העבודה הנכוחת בא"י, בטרם באה העת יבטרם נקבצו האמצעים לעבודה לאומית גדולה, היא כשנון על התול, כל רוח מצויה תשא את רבל וגם את תנועתנו. עבודה כזו היא לריק. אכיר לנו לבזבו את מוסדנו הפיננציים לדבר בלתי בטוח, כי אחריות גדולה עלינו לפני העם. בכורה הפרוגרמה דכמושגים, בהזוק האיראל הלאומי והמדיני, באלה נביא אל הקונגרס השמיני. פעולות יהודים אינן פתרון השאלה הלאומית, באלה נקטין את האיראל ונשפילוה מרוממותו. ד"ר מרמורק אמר: לא נביא אל הקונגרס השמיני בשאלה, מה נעשה, אלא מה לא נעשה. לא נהפיץ ליסוד בא"י, "הלוקה" החדשה, לא נהפיץ לעשות את הבאנק הלאומי לבאנק אנררי; עביר נעבד בא"י, אבל כל יאמרנו, כי דרו איראלנו, כל ימיתו את התקרה הגדולה; אל נא נעשה מעשה הלוינפירס זמעשי פוע"צ ידועים; מלה גדולה תוכל לפעול יותר מכמה מעשים קטנים. נרבה נא את כחיתנו ואמצעינו ואל תאמרו, כי העבודה הפו- ליטית אי-אפשרית היא. נרדאו נעל את האספה בהוהרה: רכל תלוי ברצון; אם ירצה העם יתן לו הרצון גם את דיכולת להניע אל מטרות.

מכתבים מערי המדינה

ברודי. כשהתפרסמה רשימת הכותרים לבחירות דבאית, הוציא ועד-הבחירה הציוני כרוזים, שבהם הוא מורו את היהודים, שלא נכללו ברשימה, לדרש מאת דרשית את זכות הבחירה. הכרוזים האלה נתחלקו בימי רחג בבתי הכנסיות ובבתי מדרשות, שאז מרכים לבוא לדתפלל, והנה נועזו אחד מהבהורים הלומדים בבית המדרש, לקבל על עצמו את המרה ולחלק בין המתפללים שמה את הכרוזים. כמעשה הבחור ראו חסידים ידועים הוציאו גדולה, על-כן נמנו וגמרו להלקותו ארבעים הסר אחת. עד מהרה נגשי הברזנים האלה עם מנהיגם — מר מיכל ראטענבערג בראש — אל הבתור העלוב, השכיבוכי על הבימה לקים פסק-דינם. בראשונה הלקידו מלקות כחם, אדרי כן, כשנתחכמו מעט הלבבות, התחילו חכמים עד אותי צוכתים את כשרו ובאחרונה דקרוהו במחטים עד שכל גופו נעשה הודודין חודודין, יאך אז הרפו ממנו, כשראו

— כל זה אמת, אבל...
 — מה אבל? הריא בן בנז-משפחות? הן שלשלת יתימו עולה, כמדומני, עד הרמ"א, דור אחר דור רכונים. ובכן מה המקרא הסר?
 — כל זה אמת, אבל...
 — מה אבל? וכי איננו מדקדק במצות? הן ידוע הוא, כי יקר וקדוש בעינינו כל מנהג ישראל ומוסר את נפשו על ערקתא דמסנא. ומדוע זה לא יהיה לחמדת כל לב?
 — כל זה אמת, אבל...
 — מה אבל? וכי יש לו להתכיש בכניו? הן את כלם הניך בדרך הישר לדי ולאנשים. כלם למודי תורה ולמודי חכמה, אנשים שהגם לברכה בקרב העיר ומה עוד?
 — כל זה אמת, אבל...
 — מה אבל? היש לך מישלם כמזהו? היש לך מיטיב נגן כמזהו? בשעה שהוא עובר לפני התבה הלא הכל עושים את אוניהם באפרכסת ובולעים כל מלה ומלה היצאה מתוך פיו מרוב מתיקות וערכות. והיצניותו? היש לך בעל הדרת פנים כמזהו? ונוסף על כל אלה עשיר הנתבע ונותן לכל דבר שכצדקה ואינו משיב פני אדם. ובכן?
 — כל זה אמת, אבל — שיטה הוא.
 — דמי... צדקת.

הקריאה כאהרים. וככלל מי דואג לצרכי בהמ"ד אם לא ראובן דוד? וכי בלעדיו היה ספר אחר בבהמ"ד?
 — כל זה אמת, אבל...
 מה אבל וכי עם-הארץ הוא? הן לומד הוא דף ופרא כאחד הלומדים ולא זאת בלבד, אלא גם קובע עתים לתורה ולא עוד אלא שגם מעורר הוא את אחרים ללמד, וכי מי יסד את החברה משניית בעידנו אם לא ראובן דוד?
 — כל זה אמת, אבל...
 — מה אבל? וכי נאה הוא? הלא יוכל להיות למופת בענותנותו. אברך ישכמותו הלא יש לו כמה להתנאות, תורה, חכמה ועשר, וככל זאת מה נה הוא לבריות, מקרב גם את הקטן שבקטנים. ומעולם לא קפץ לבקש גבאית ומשרות של כבוד, מה שיבדאי היו נותנים לו, אלא תבע, ובכן מה יש להרהר אדרי איש כזה?
 — כל זה אמת, אבל נהגה הוא סלסול בכנריו והזגה בספרים חיצונים. וזה מעורר השד.
 — אהא. עתה בנתי לרעד! ובכן אמור פשוט: כל זה אמת, אבל — איננו מסריה קצת...
בנוסח אחר.
 — לא איכל להבין, מדוע זה עובר עין צדוק עצור על פני כל איש בשעה שמדברים ממשח כהך? הלא איש כמזהו יקר המציאות, איש שהכרו בו יחוד תורה, השכלה וגדולה. מדוע לא יוכש לו את כל הלבבות?

מכתב מבולגריא.

ניקופול. מהעיר הרומנית טורנא מאנו-עד ל ע, אשר על גדר דונאיו מול עירנו, נמלנו הלום עשר משפחות יהודיות, בסירות הגנה עבה את הנחל, אף שדגה הגדול היה סוער וסכנה לעבור בו בן. במקום היא היריבו האכרים כמה בתי יהודים וביניהם ביהמ"ד ומספר דמיון השוכב ברחו אלה אל עבר הנחל, למבול בולגריא. לדאבוננו לא נתנם שוטרי בולגריא לעלות אל היריבה, כי תעודות המסע שלהם לא היו מאושרות ע"י הקונסול הבולגרי (הוק חרש), שיצא זה מקרב ומכון רק ליהודים. ראשי קהלתנו הריצו טלגרמה אל הרב הגליל בסופיא ד"ר מרדכי עהרענספרייט, לבא בדברים עם המנוסטרס ולבקש, כי יוכלו היהודים להתעכב פה עד שתשוב המעודה בארצם. וכן היה ע"פ מליצת הרב בא הרישון והיהודים חסו פה עד יעבר זעם. — במקרים הנוראים ברומניא הולכת האנטישמיות גם בארצנו ומתרחבת אף שגם בלא זה אין שונאים ומסיתו העם נגדנו חסרים לנו. עורך העתון, רמטרנא פוטטא ש נגזר מצא עת מצא, להאשים את כל היהודים ולשפוך עליהם קתן של מז וקלון. הוא כותב, כי היהודים אשמים בדבר מרד האכרים ברומניא, כי היהודים ברוסא שלחו מכתבים תזרים וכסף לאחיהם אשר ברומניא, לעורר רבולוציא גם שם. והשנאה ליהודים נדרשה במאמרו הסתה כאלה עמוק עמוק בלבות העם. עד מתי לא תרחם ה' על שארית עמך?!

היום גאלדשטיין.

מרחיק ומקרוב.

עלילת דם לפסח. בצרה גדולה היו האנטישמים בוויין בשנה הזאת. לא נמצא כל הרג, שלא נודע מי הכה ולא היתה להם שום עלילת דם, לקדש בה את הגם. אבל עוד יש חכמה בארום. הדייטשעס פאלקס בלאט פרסם בשורה מרעושה, כי בערב פסח הכעיתו היהודים את השפחה הנוצרית קארולינה פדסניק וכאשר הקיצה משנתה מצאה את שוקה התוך. מערכת העתון הנ"ל, שאינה בוטחה בענין כזה בפוליציא ובניה"ד, ערכה בעצמה תקרה דרישה והדבר הזכר על ידה, כי היהודים הוציאו דם משוק הנערה, להשתמש בו בפסח. כמובן לא בטחה גם הפוליציא בחקירה ובדרישה של המערכת. בדקקה את גוף השפחה ע"י רופאי הפוליציא לא נמצאו כל עקבות פצע והתך כגוף הנערה, אף שהנערה צוחה, כי כן נעשה לה, כמו שהעיד העתון. ייניץ העדה קלעבינדר בקש מאת שר הפוליציא, למהר לפרסם את תוצאות הבדיקה בטרם תעשה העלילה את פעולה, שאליה התכוונו המעלילים. שר הפוליציא הכטיה, כי כן יעשה.

עלילת דם בקוניץ. בבוטן (שלוזיא) נחפשו קצב בשר המוסים ליברקא כחשד רצה, ירצח לפני שנה. בחקירה ודרישה הודה ליברקא, כי הרג בבוטן ארבע נפשות. עתה נמתח עליו השד, כי הוא הוא גם הרוצח מקוניץ. לפני שבע שנים נרצח בקוניץ סמורנט נוצרי ולא נודע מי הרגו. האנטישמים הפיצו שמועה וגם תקימו ערי שקר, כי יהודים הרגוהו להשתמש בדמו כפסח. בכל מדינת פרוסא המערבית האמין הדמיון בזה, גם נחפתו מאת צירננו. לקום על היהודים לנקום בהם החריבו כתיהם וגם ביהבינו. בכיהוד החברה, כי העדים עדי שקר וכבזו נהיך משפט על סבב יהודי למאסר קשה עשר שנים יען נכשל בלשונו ולא הגיד את האמת כחיותה בתיר עד. הדבר עורר רנו עצום. גלוי היה כי השופטים התכוונו בודון לעשות רצון הצוררים. והרוצח לא נודע עד היום הזה. כפי ההשערה ליברקא זה הוא הרוצח, כי את אחר ההרוגים, שהרג בכוסן נתח לנתחיו. נופו וזרועותיו נתן בשק אחד וראשו ושוקו ורגליו החתוכים בשק שני. באופן הזה ממש נמצא לפני שבע שנים בקוניץ גם הסמורנט ווינטר וליברקא היה בעת הרצח והוא בקוניץ.

בטור אסור השחיטה. שר הממשלה בליניץ (שלוזיא הפירוסית) בטל את אסור השחיטה, שהמילה הנהנת העיר בונצלאו על היהודים.

גם על הגוי אשר ענום בלי בוטה. כבר הפסידה הממלכה כמה מאות מליונים, כמעט כל החוכרים הגדולים בעלי מאות אלפי כסף הניעו לכבד להם וכן לילה נהפך כל עשרם למאכלת-אש או למרמס לפורעים. רבים מהמחזירים כבר פשטו הרגל ועוד נמנים גם אחרים לעשרת כמותם. אלפי אנשים ירדו מנכסיהם, גם אם לא נגעו בהם ישר ידי הפורעים, כי אם עליהם הרעה, אשר מצאה את אחרים העומדים בקשרי מסחר עמהם. כבר נראה לעין, כי השנה הזאת תהיה שנת מהומה ומכונה איקונומית, כי הכיס ריק והצורך נקום ובאסמים אין בד. אך ליהודים תהיה השנה הזאת כתובה בספר הדבר ימיהם בכתב המעות ודם, כי אין קין לרעה אשר דמיטה עליהם. רבים כבר יצאו מן הארץ ורבים עוד יצאו. אך מרביתם יפנו לארצות נאורות, אשר בעוד זמן מה יהיה גם שם אשר היה פה, כי בעת כזאת, אשר ידרשו בכל מקום לטלום אמת, יתנו העמים דמי מלחמה בשלום. לו חכמי בני עמנו, כי עתה הכינו זאת ולא הזימו סרה, כי אם פנו לארץ אבותינו, להניח עפרה ולחיות שם מפרי עבודתם במטחה ובשלחה ולא ישמעו קול נגוש ופחד פרעות לא יפול עליהם.

עתה אחרי הסערה נראה לעין את רשעת הממשלה ושנאתה הגלויה לישראל. לפני ימים אחדים בא צו אל הקטיוגורים, אשר בקשו להכריח את האכרים להשיב את גולותיהם, אשר גזלו מהיהודים בכל המקומות, והצו ההוא יאסור על הקטיוגורים מבקש עוד על-לילת ומהפיש אחרי הפושעים להציל את הגנבות. זאת יעשו בל"ם, למען פיס את האכרים על הרגם מהם רב בגלל היהודים.

ויבטלו היתה שערוריה נוראה בימי השלום האלה. שר החיל (קלונל) בא אל מקום מאסר האכרים הנתפשים כפורעים, והעיר למוסר אונם על התועבות אשר עשו יזרם בשבט פיו על כל הרעות אשר באו להגלם. אחרי לכת הקלונל מעליהם, בא שמה אופיציר ממדרגה קטנה ודבר עם כדברים האלה: "אל תשמעו בקול השד הזה, אשר דמי עברי יצקים בעורקו (אבי אביו של שר החיל המיר את דתו היהודית כנוצרית), הרעותם עשו כי לא הרגתם את כל הושיעונים ביום אחד. לא כן עתה, אשר רק ערכתם שחוק לצבא, ללכת לשוח מעיד לכפר ומכפר לעיר". אחרי כן הלך לו. והאכרים דמו, כי היתה הרחה ונתדחקו אל ההלון לפרץ הרוצה, אך החיל השגימר עליהם, עלם יהודי, העיד בהם, כי יזרה מקנת-רובו עליהם אם יעזו לזנו ממקומם, או שבו לאתר. כעבור איזו שעות שב האופיציר לדבר באכרים, והשתומם בראותו, כי נסוגו לפניו החדר, המה הגידו לו מדוע עשו כזאת. או השתער על השומר היהודי והכתי מכות רצה, מכות אכזריות, עד כי נפל למשכב, אחרי שהוציאו אותו החילים כל עוד נפשו בו. עתה ערך אבי העלם בקשה ותלונה אל שר המלחמה וגם אל המיזר מפה ונראה מה יהי בסוף.

— למען הסיר את חלומות בעלי האחוות והחוכרים, כי כסף הנזקים יושב להם, פרסמה הממשלה, כי לא תתן אף גרה והחוכרים והסוכנים לאחוות יס לחי לה, כי גם היא נזקקה בכמה מאות מליון. ובקשו להם תנחומות אלה החובקים עתה אישפות ואתמול היו גבירים בעינם!

— ועשירי עמנו אלה העבדים, יהודי הנלות, יראו לתומנים, כי נאמנים הם להם ותחת לתת נדבות למען אחיהם האומללים, ידמו למען הנפצעים (האכרים ואנשי הצבא) סכומים הגונים, באמדם, כי צריך לעוד לתמוך את האומללים האלה! אל אלהים! מה נורא הדבר לראות, כי בשר מבשרנו יתן הרב בידי אייבנו להשמדנו, יהלומי את האכרים למען יוכלו לבצע את אשר החלו בכא שעת הכשרו! היהודונים האלה, אשר אין כל משפט ועניש לכבד פשעם, ידמו כי בזאת ישקו את הרעות כתתם מנחה לעשו! עתה לא נתמה עוד אם נראה כי התנועה הציונית תלך צלמות ולא סדרים בארצנו, אם יהודים כאלה לנו, אשר גם אחרי סערת נוראות כאלה עוד יתנכרו לעמם ולצור מהעבתם.

ובלוי. אברהם.

כי הגיע למצב ההתעלפות, ועוד מעט יפול ישרה. הכוזר המענה, שלא טפיש הוא כלל, הלך אל רופא העיר וספר לו את כל המאורע. הלו כדק את גופו ומצאו כלי פצוע, אז ערך פרטיכל והדבר הובא בפלילים, וכיום וי הבא 12 לחי' יתברר המשפט, שבו יתבעו לדין שליטה עשר איש. זאת היא מסירת אחרים על קדושת הדעה הרוממה, שאסור ליהודים לבחור ביהודי נאמן לכא-כה העם היהודי, כי-אם יש לבחור בפושע ישראל, אשר ימכור את עמו בעד כבודו הפרטי.

ג. זינעעלבוים.
וואשקוץ (בוקובינה). אם ידמו שונאינו כי אין הכרה עצמות ליהודים, יבא המאורע הזה, שארע בעירנו ניטפה על פניהם. כידוע הני ככל שמחים הם. ובני עמנו הישראלים מעליהם ברג ככלי החיל, עסקים הם בפוליטיקה של בית מדרשם, מושיבים רב הדש על הכסא, מעבירים את הש"ס, מתקנים את המרחץ ועוד. וכל זה נעשה עד בין השמשות של מצאי הנה, וכשמעם את ה"ברכו המיני", אז — עורבא פרה. לפי המנהג הזה נהיתה ההדושה הפוליטית הזאת באהרין של פפה בעירנו בכיה"ד ההדש. ראה הנבא, שהעליות מעטים והחוכים רבים ובזכרו מאשתקד. שאם לא ימלא את רצון התקפים. לפטמם בעליות שמנות, או אהריות מרה... מה עשה? עמד וזל את הכהנים והלויים וקרא במקומם ישראלים לתורה. אבל על דעת אלה לא עלה כלל לתר על זכותם, שזכתה להם התורה, ע"כ אהיו כהנבלה מודרנית, להפנין על זכותם. הכו בדממה עד שאמר ההון, "תערכו" ובקראו "כהנים" נפקד מקומם ולא היה מי שיענה, עם קדושך כאמור, כי יצאו כלם בלאט. גם הלויים לא אבי להטיל מים על ידי הטהנים. ובכך מין שכיחה חדשה, שאינה כתובה עיד בלקסיקון של המוציאילים. אכן זאת היא העת הדושה!

יפה.

מכתב מרומניא.

כמנהגה אשר אחרי הסעד זכרה הצה המניש אחרי מטך מדיקה, כן המצב עתה במדינת מולדוה. אף לא לנו המערה ולא למענה המרוע, כי אך נוכל להשקט במינונו בעת שאלפי אהינו נמצאים כמצב-עניות נורא מאד? — אחרי ראות האכרים, כי החלה הממשלה (אשר יראה פן ישמו את כל נאות השדים הגדולים, כאשר כבר החלו לעשות), להלהם נגדם באמת ותתן צו ליהודי למקרה-הפרעות הראשון אשר יהי, יראו האכרים לנפשם, פן ימיתו את כלם, ע"כ נמנו אהיר לכפריהם, להסתר מהמת הצבא. בכל מולדה אין עוד כי אם אודים עשנים, המיות שדודות, הלונות מנפצים וממלאים בקרשים וכל מיני פחי ברזל, להגן על הושיבים בבתים. עקבות שוד וגזל בכל קצות הארץ. אך החיל מחויק המשמר בכל מקום, לכל תפרצנה פרעות חדשות כאשר יתנחמו האכרים, אשר נפטים מרה, כי לא מלאו תאותם לרצה ולשוד, כי יעשו כאשר אך ילקחו אנשי הצבא ממקימותיהם.

אך במדינת מונטעניה, כאשר כבר הודעת, היו פנורמים יותר נוראים. כישני פלכים הוצתו באש כל הכפרים והתות ובתי החוכרים ואסמיהם. כאשר נטלחו אנשי-צבא לקראת המיודים, אשר שטפו בארבעה גזרים מפלך למשנהו להסכו למעי מפלה, לא עשו אנשי החיל מאומה. רק הפקורים הוכו מכות אכזריות בקרדמות (האחד כבר מת והשני הוא בין המות והחיים), על כי ירו כפורעים. את אנשי הצבא ההוא ייסרו כדי רשעתם. אך עתה תירא. כבר הממשלה פן יהפכו גם את עיר הממלכה בקרשט למקום התפת, כי המודים ישטפו הלאה, הלאה, עתה שלחה הממשלה גם כלי-תותח וכבר הפכו לעיים שנעה כפרים וכאשר קטה היתה ההתחלה, יען כי בראשונה היה נהיך להגן על יהודים, כן תאמצו עתה השרים, אשר גם בהם יבעשרם נגע הדבר, להשקט את הפרעות בכל אמצעים קשים, וגם לפרסם מצב-המלחמה במקומות אשר אין שלום לרשעים. בכל רחבי הארץ קבצו את חיל המלואים, למען עמוד נגד האכרים בכל מקום.

המרד יחדל אל נכון בעוד ימים מעטים. אך תוצאותו תהינה נוראות על עמנו, עם ממשך זמננו.

צדקת אשכנז. הפליציה בררוך קנסה חמשה סטודנטים יהודים מרוסיה. שלמדו שם, בקנס כסף. על קצבם כסף ובגדים בשביל גולי איהם מרוסיה ובשביל שדודי הפרומית. בית הדין הסכים לקנס הזה מטעם השתתפות במרידה נגד רוסיה.

פרטי השוד ברומניה. בכאטישאן שברו דאכרים ארבעים אלף שמיטות של הלונות. כל ההונות שדדו. עשרים בתי כנסיות ובתי תפלה של יהודים חרבו. בתים רבים נהרסו. הנוק עולה למיליונים. בכאטישאן יושבים כשלישים אלף יהודים. היא קהלה עתיקה מאד. ישנן שם מצבות יהודיות מלבני שלש מאות שנה. — כאלכסנדריא עשו האכרים מדורת אש כהון השלילי הוכר יהודי היום אל תוך הלהבה. במקומות אחרים קצצו יהודים לאכרים אכרים. — במלחמות כבדות, שפרצו בין האכרים ובין הצבא נהרגו הרבה מאות אכרים ממקומות שונים, גם מדצבא והפקידים נפל רב. בעלי אהוות נוצרים הכים נהרגו ע"י האכרים באכזריות. אצילו רומניא הגאים כרתו ביהד עם אהינו היהודים והתגללו בערי הגבול במקובינה ובאונגרון כמזהם. — ציר אוסטריא בבוקרשט הרש מממשלת רומניא, לשלם תשלומי נזק לכל נתיני אוסטריא ואונגרון, ששכחלו נזק בשוד האכרים (רבים מיהודי רומניא הם נתיני אוסטריא). המניסטר החדש סטרודא הכטיה, כי יעשה כל מה שיכולתו, לשלם כל הנזק לנתיני אוסטריא ואונגרון ולא יבדיל בזה בין הנתינים מארצות אחרות כהפין הקניסלים יעשה. — מיד כאשר נשמעה שמועת הישר באמריקה נוסד ועד בניו-יורק, שקבל על עצמי לשלוח מיליון פראנק ליהודי רומניא. — יהודי מקובינה, אשר בערי הגבול, עמלו יותר מכפי כהם, לעזר את אחיהם הפליטים בחם-כל. בסיטשאוו עסקו בדבר מצוה זו ראש הקהל עם ועד בע"ב, הכרת, "ציון" וחברת הות. המד האכילו הזשקן את האמללים הלביושם והנעילים ונתנו להם אכנסיות. כן עשו גם ביתר ערי הגבול. בוויין, בקראקא, בלבוב, בטשרנוביץ, בסטשאוו ובסרטי ועוד ועוד היו אספות עם גדולות להביע התמרמרות נגד מסותי העם ביהודים בדברי כזב ולדרוש מאת הממשלות לדבריה את רומניא לקים את התנאי שקבלה על עצמה בנוגע ליהודים. האספה בטשרנוביץ הביעה גם תודה וברכה לממשלת אוסטריא, שפקודיה התנהגו כחסד וכרחמים עם פליטי רומניא ושרהו הרבה, להקל להם גלותם ודמינסטריום הזכיר לרומניא את היתנה.

תלמיד מקשיב. פקיד הצבא הכוזב מקפניק רתהפש כנגדי פקיד צבא ולקח בשבי את ראש האזרחים ואת הגובר בקפניק אצל ברלין בעזרת אנשי צבא והרויק את קפת העיר בפקודת הקיסר) מצא תלמיד מקשיב שעשה כמעשהו במי שקלץ (אונגרון). משגיה על המסים בא כליות שאזרים אל סוחר התכשיטים שמואל קליין בעיר דהוא ודרש ממנו למסור לו את כל סתודותיו, כי יש בדין השד זשק. כאשר לא אבה הסוחר לעשות כן, לקחהו בשבי והשטורים הגליבו אותו אל הפליציה המשגיה הרש מאשת הסוחר בשם בית-פקודות הותומות, אשר על כלי זהב וכסף, למסור לו את כל הסתודות. בצרתה שלחה האשה לקרוא את קרובה עורך-דין. כשמוע המטגיה שם עורך-דין נמלט מן הבית. בבית הפליציה התברר, כי דמשגיה הוא רמאי מתחפש. השטורים הדפו אהרו ונס לכדוהו. אף כשרם ישמורו כמשמר נמלט מידם ואיננו.

קרבת רומניא. לוויין נמלט מנאלאץ ליב שטיינר כרג ואשתו והמתו. באחת הלילות פתה האישה את כל צנורות דגאו, אשר כמעטו, למות ברעל הגאו. כבקר נכנסה החמית הזקנה אל החדר ומצאה את בתו ובעלה שוככים בתים. כהדר נמצאו שלגרות מנאלאץ, באחת נאמר, כי בית המסחר נכזו בלו, לא נשאר שריר ובשנית נאמר, כי אחי שטיינברג שיתף לעסק, יצא מדעתו ורץ כרתובות העיר עד שנעלם ואיננו. כזה נרעה סבת הקיצה כהיים. דרפאים מצאו באשה עוד אותות הים וכביה"ה דשיבחה לתהיה.

יהודים בכתי-הספר הגבוהים. בשנת 1851 למדו בכל בתים הגבוהים באוסטריא 641 תלמידים יהודים ובשנת 1904 4575. מאלה 1729 במחלקות למשפטים (18:2) אחווים ממאה תלמידים, 681 במחלקות לרפואה (27:1) ממאה, 891 במחלקות לפילוסופיה (12:5) ממאה, 1275 בכיה"ס הגבוה לסטניק (2:2) ממאה, ויהודים

באוסטריא הנם רק 4,7 אחווים ממאה תושבים. בזה נגלה אהבת החכמה של היהודים. ויש עוד לזכור, שרוב היהודים אינם שולחים בניהם לב"ס כלל מסבה דתית.

תנועת הבחורה. בכעסו נכר האדם. ברעש שלבני הכהורות הגנו מכירים את מאשרינו. הנם עומדים לפנינו כצביונם כמו שהם. כמהוות המעטים, אשר לנו בדם הרוב קמים הפישיעים, בעלי ברית שונאיו, שאינם יודעים את עם ומחסרו ותוכעים לבחור בהם, להיות באי-כח אחרים. הסוציאליים, אשר בכל שאלה הנוגעת ליהודים הם מתחברים לשינאיו, מעוויים לתבוע מיהודים שיכחרו בהם ובאהבת חרותם הם מזודים להקים שאון בכל אספה יהודית בכל עיר ועיר, לבטלה ולהרף מערכות ישראל. ומצד אחר יתחברו קצת מהרכבים ומההסידים לשינאיו, לתת יד לפושעים. ברודול אשר הרב אספה יהודית בכיה"ד ולא מחוסי על קדושת ביה"מ"ד, כי אם לפי ענינת דעתו מצוה על היהודים לבחור בנכרי ולא ביהודי. אך הסידו בלו חמלו על הדרוש ר"י שלים כלצד ופתחו לו את הקליו שלהם. הרב ובעלי בריתו שלחו רוקים להפריע את האספה, כמי שעושים הסו-ציאלים. יש לנו תקוה, כי דוקא בשביל האונם והכפיה והדועכות של הסוציאליים יותר בעלי ברית שינאיו יגבר רגש חברת עצמם של בעה"ב היהודים ויבחרו רק ביהודים לאומיים נאמנים, אשר ידעו בהם, כי יהיו באי-כחם ולא באי-כח אחרים.

שדודים בשבי שדודים. קהלת היהודים כמגופול ברוסיה, שהרבה כמעט כלה בכיבוש לפני כי ישנים, שלחה שמונה מאות רובל אל חי העזרה של יהודי אשכנז בשביל שדודי אהינו ברומניא.

שוד קופת הקהלה. שמונה אנשים פרצו על לשכת הקהל בווארשא, ורקו בכמה, שהתביצעה מיד, הנזכר ראש אחר נהרגו ואחרים נפצעו. הנויק נתפסו. פובידונסצב. ראש צוררי היהודים ברוסיה, מת

בן שמינים שנה בשיבה טובה, בידעו שהעמיד תלמידים רבים כנגד לשונות יהודים, אבל שבע הנו, בראותו שטכצד מעוזה, הרשיעה האוטוקרטיה, הופפה.

הצלחה מעשה שמון. ממשלת טורקיא כטלה את כהורת דרה"ג הכם-בשי ר"י יעקב מאיר, שהלשינו עליו הקנאים וכדו עליו עלילות וכל פשעו הוא, שאינו בטלן ובער כמזהם. לממלא מקום הכם-בשי נמנה דרה"ג ר"י אליה משה פאניול.

אבן יש אלקים. עתון מדעי אנגלי מודיע, כי דכמציא הנפלא עדיסון הגיע בכיחונתו לדיי הכרה בחורה, כי האדם הוא מופה של השפעות הותנות מהוצה לו (אנגרעגאט נעוועזער איינפליסע). מעל האדם עימד שלטון, שמדותו — אחת היא אם יקראו לו אלקים או ישם אחר — אפשר להכיר במופתים הותכים כמו ע"י השבון מתמטי.

סרסר לדבר עבירה. כסטניסלב נתפש הסרסר לשחרר מצבא ליבליך. כריב, שהיה לו עם גיסתו, שהיתה שליוחתו, נודע דובר לבית פקודת הצבא. עורך הדין ד"ר דארם, שרצה לעשות פשר בינו ובין גיסתו בשכר, נתפש גם הוא. הדבר עורר רעש בעיר.

פגרום קטון. מדמביץ מודיעים אותנו, כי ביום א' שבוע זה סכנו כהון אנשי צבא, שהכו כל אשר פגשו. אחר מרם דקר נער נוצרי וממחרת מת.

נוצרים בעד היהודים. הכהן הקתולי וציר בית הנאמנים האונגרי יוהאן האק ערך מחאה נמרצה נגד שוד היהודים ברומניא. בתוך דבריו הוא אומר: לא רק חובת הממשלה היא להסביר לעם, כי היהודים אזרחים הם בארץ. כי אם גם חובת הכנסיה הנוצרית לדרוש מן העם אהבת אדם. על הממשלות הגדולות לדרוש מרומניא לקים את התנאי שהתנו עמה, לעשות את כל יושבי הארץ שווים לחקיה. — כס ערעט כבוקובינה היתה אספת יושבי העיר כלי הברל לאם, להביע מחאה נגד שוד היהודים והתרשלות הממשלות נגד ממשלת רומניא, שעבירה על חוק.

זכר לשיסא-עסלאר. ביום א' של חול המועד נמלאו ביה שנה לעילת הרם בשיסא עסלאר, שעיי עמל עורך הדין הישר והחרוץ ד"ר קארל עשוועש הופרה עצת אויבניו ועצת הממשלה והיהודים יצאו זכאים אף שהצוררים לקחו בשבי את בן השוהט משה שארה ועיפ

הסתותיהם וכפיתם ענה שקר באביו, כי לעינו שחט את הנערה הנוצרית. היהודים עשו עתה כבוד גדול לדיד עטוועש לזכר נצחוננו והצללת כבודם.

מסע-צלב. כמר רוס, גנור פטרוב, שאסרו עליו שרי הבהנים להבחר אל הדומא, מודיע, כי ישנם המתכוננים לעלות לירושלם לבקר קבר משיחם, יכירו בתחלה מסע-צלב נגד היהודים והמשכילים ברוסיה, להשמידם ולאבדם. הרבר נראה כהגדה ברורה, אבל מסע-הצלב כבר קים בפעל. זה מוכיחה הריגת החכם היהודי, ציר הדומא הראשונה, ד"ר יולוש, שכל רוסיה המתקדמת מתאכלת עליו וכל חכמי רוסיה כבר קבלו גור-דין למיתה מאת חבר המרעים הגיל. הם שמו להם למטרה, לבער אחרי הדומא ולהחזיר עטרת מושל יחיד לישנה. והממשלה הקונסטיטוצית רואה ומחשה, כי תקופי הצר הצר מנינים על הרשעים ההם, ונגדם אין דין ברוסיה. ראש הסתדרות אנשי רוסיה האמתים, דברוביק, יש לו השפעה על הצר ועל שרי הצר יותר מכל המניסטרס. על כן למרות רצון המניסטרס, אי אפשר למצוא את הרוצח כמו שעד היום הזה לא נמצאו רוצחי ציר הדומא הרצגשטיין.

נגד חלול שבת. בלנדון היתה אספת הימים ופועליהם (בלנדון ישנם עושי בגדים יהודים רבים מאד), להועין על-אדות שמירת השבת. בהחלטה התאוננו בעלי-המלאכה על חלול השבת המתרבה בתוך היהודים העובדים באנגליא מסכות אקונומיות וקבלו על עצמם, להתאמץ לבטל את הסכות האלה. החלט לכונן לשכה, אשר שם ימצאו עבודה לאלה, שאינם רוצים לחלל שבת. כל ההסתדרות של אומנים ושל פועלים קבלו על עצמן, לקבוע ועד, אשר יחקור וידרוש על הסכות האקונומיות, המכריחות את בעלי-המלאכה היהודים, לעבוד בשבת ולהודיע באספה הבאה את תוצאות חקירתו.

הכרות אבדה. במניסטרס בוואליב מונח ס"ך (בראשע) של כסף משוכצה אבני שהם שוה 70 כתר, שנמצאה בחצר מסה"ב, אולי יודע הרבר לבעל האבדה וידרוש אחריה שם.

דורש דמים. כאשר אפו החסידים מצות שמירה לפסח ביאסלא, נגש אליהם זינדרס ודרש, שיראיהו את הדם, שיתנו בעיסה. אחד מן היהודים ענהו, כי בוז לו אם יהיו לדבר דברים כאלה וכי יפרסם את הנבלה כעתינים. הזינדרס רשם שמו, להביא את הדבר בערכאות.

הגנראל היהודי. הגנראל היהודי זינפריד פופה, ראש בוני אניות המלחמה של אוסטריא התפטר מכנו. הרבה יש לו לספר מה ששכל בעבירתו כעבור מאונו להמיר דחו, עיב מאס בה. פ"פ היא כינה אניות נאוני ובכל העולם התקבלו תקונו והמצאותיו. ממשלות אחרות בקשו לקבלו ולא אבה.

הקיסר בפראג. כמהצית השניה של החדש הזה יבא הקיסר לפראג לימים אהדים. המושל הכטיח להשישכים, כי בכל שנה יבקר את עיר ממלכתם, כמו שהוא מבקר את עיר ממלכת אונגרון. זהו נצחון גדול לטשכים, התובעים לארצם זכות ממלכה נפרדה.

תערוכה כללית בוויין. בשנה הבאה תהיה בוויין תערוכה כללית כעבור מלאות ששים שנה למלכות הקיסר. בה תהיינה המחלקות האלה: א) תערוכה אוסטריית כללית ובה המינים האלה: 1. עניני בנין בייב מחלקות; 2. חרשת; 3. מלאכות; 4. מלאכות של אמנות; 5. אמנות; 6. מדע, חנוך, ולמוד כלכלת העם ואקונומיה סוציאלית; 7. עבודת האדמה. הגן והיער. דינות וכדומה בעשרים מחלקות.

תערוכת תבל לצבא ולצי. תערוכת תבל כללית, לשכת ההכנה לתערוכה היא כמחוז הראשון של העיר רהוב וויפלינגער 34.

שונות. מסע מסה"ב. שעבר מניו-ארליאנס לסך פיצנישקא באמריקה ס" ממענלו. כשלישים איש נהרגו וכמאה נפצעו. — בתבערה, שהיתה בסן פרנציסקו, העיר החריבה הנכנתה עתה מחדש, כבית מושב איטלים נשרפו יזו נפש, ייה נצרכו קשה. — בהודו אשר לאנגליא ישולשת המנפה, בשבוע אחד ימותו כ ארבעים אלף איש ויותר. — ישגף מים רב הצוף את כל ארץ כבל. גשם ושלג ישירד שלא כפי הרגיל בהרי ארצם, מלאו את נהר הרקל עד שכסה את כל הארץ. בעיר

הקיסר בפראג. כמהצית השניה של החדש הזה יבא הקיסר לפראג לימים אהדים. המושל הכטיח להשישכים, כי בכל שנה יבקר את עיר ממלכתם, כמו שהוא מבקר את עיר ממלכת אונגרון. זהו נצחון גדול לטשכים, התובעים לארצם זכות ממלכה נפרדה.

תערוכה כללית בוויין. בשנה הבאה תהיה בוויין תערוכה כללית כעבור מלאות ששים שנה למלכות הקיסר. בה תהיינה המחלקות האלה: א) תערוכה אוסטריית כללית ובה המינים האלה: 1. עניני בנין בייב מחלקות; 2. חרשת; 3. מלאכות; 4. מלאכות של אמנות; 5. אמנות; 6. מדע, חנוך, ולמוד כלכלת העם ואקונומיה סוציאלית; 7. עבודת האדמה. הגן והיער. דינות וכדומה בעשרים מחלקות.

תערוכת תבל לצבא ולצי. תערוכת תבל כללית, לשכת ההכנה לתערוכה היא כמחוז הראשון של העיר רהוב וויפלינגער 34.

שונות. מסע מסה"ב. שעבר מניו-ארליאנס לסך פיצנישקא באמריקה ס" ממענלו. כשלישים איש נהרגו וכמאה נפצעו. — בתבערה, שהיתה בסן פרנציסקו, העיר החריבה הנכנתה עתה מחדש, כבית מושב איטלים נשרפו יזו נפש, ייה נצרכו קשה. — בהודו אשר לאנגליא ישולשת המנפה, בשבוע אחד ימותו כ ארבעים אלף איש ויותר. — ישגף מים רב הצוף את כל ארץ כבל. גשם ושלג ישירד שלא כפי הרגיל בהרי ארצם, מלאו את נהר הרקל עד שכסה את כל הארץ. בעיר

הקיסר בפראג. כמהצית השניה של החדש הזה יבא הקיסר לפראג לימים אהדים. המושל הכטיח להשישכים, כי בכל שנה יבקר את עיר ממלכתם, כמו שהוא מבקר את עיר ממלכת אונגרון. זהו נצחון גדול לטשכים, התובעים לארצם זכות ממלכה נפרדה.

תערוכה כללית בוויין. בשנה הבאה תהיה בוויין תערוכה כללית כעבור מלאות ששים שנה למלכות הקיסר. בה תהיינה המחלקות האלה: א) תערוכה אוסטריית כללית ובה המינים האלה: 1. עניני בנין בייב מחלקות; 2. חרשת; 3. מלאכות; 4. מלאכות של אמנות; 5. אמנות; 6. מדע, חנוך, ולמוד כלכלת העם ואקונומיה סוציאלית; 7. עבודת האדמה. הגן והיער. דינות וכדומה בעשרים מחלקות.

תערוכת תבל לצבא ולצי. תערוכת תבל כללית, לשכת ההכנה לתערוכה היא כמחוז הראשון של העיר רהוב וויפלינגער 34.

שונות. מסע מסה"ב. שעבר מניו-ארליאנס לסך פיצנישקא באמריקה ס" ממענלו. כשלישים איש נהרגו וכמאה נפצעו. — בתבערה, שהיתה בסן פרנציסקו, העיר החריבה הנכנתה עתה מחדש, כבית מושב איטלים נשרפו יזו נפש, ייה נצרכו קשה. — בהודו אשר לאנגליא ישולשת המנפה, בשבוע אחד ימותו כ ארבעים אלף איש ויותר. — ישגף מים רב הצוף את כל ארץ כבל. גשם ושלג ישירד שלא כפי הרגיל בהרי ארצם, מלאו את נהר הרקל עד שכסה את כל הארץ. בעיר

הקיסר בפראג. כמהצית השניה של החדש הזה יבא הקיסר לפראג לימים אהדים. המושל הכטיח להשישכים, כי בכל שנה יבקר את עיר ממלכתם, כמו שהוא מבקר את עיר ממלכת אונגרון. זהו נצחון גדול לטשכים, התובעים לארצם זכות ממלכה נפרדה.

תערוכה כללית בוויין. בשנה הבאה תהיה בוויין תערוכה כללית כעבור מלאות ששים שנה למלכות הקיסר. בה תהיינה המחלקות האלה: א) תערוכה אוסטריית כללית ובה המינים האלה: 1. עניני בנין בייב מחלקות; 2. חרשת; 3. מלאכות; 4. מלאכות של אמנות; 5. אמנות; 6. מדע, חנוך, ולמוד כלכלת העם ואקונומיה סוציאלית; 7. עבודת האדמה. הגן והיער. דינות וכדומה בעשרים מחלקות.

תערוכת תבל לצבא ולצי. תערוכת תבל כללית, לשכת ההכנה לתערוכה היא כמחוז הראשון של העיר רהוב וויפלינגער 34.

שונות. מסע מסה"ב. שעבר מניו-ארליאנס לסך פיצנישקא באמריקה ס" ממענלו. כשלישים איש נהרגו וכמאה נפצעו. — בתבערה, שהיתה בסן פרנציסקו, העיר החריבה הנכנתה עתה מחדש, כבית מושב איטלים נשרפו יזו נפש, ייה נצרכו קשה. — בהודו אשר לאנגליא ישולשת המנפה, בשבוע אחד ימותו כ ארבעים אלף איש ויותר. — ישגף מים רב הצוף את כל ארץ כבל. גשם ושלג ישירד שלא כפי הרגיל בהרי ארצם, מלאו את נהר הרקל עד שכסה את כל הארץ. בעיר

הקיסר בפראג. כמהצית השניה של החדש הזה יבא הקיסר לפראג לימים אהדים. המושל הכטיח להשישכים, כי בכל שנה יבקר את עיר ממלכתם, כמו שהוא מבקר את עיר ממלכת אונגרון. זהו נצחון גדול לטשכים, התובעים לארצם זכות ממלכה נפרדה.

תערוכה כללית בוויין. בשנה הבאה תהיה בוויין תערוכה כללית כעבור מלאות ששים שנה למלכות הקיסר. בה תהיינה המחלקות האלה: א) תערוכה אוסטריית כללית ובה המינים האלה: 1. עניני בנין בייב מחלקות; 2. חרשת; 3. מלאכות; 4. מלאכות של אמנות; 5. אמנות; 6. מדע, חנוך, ולמוד כלכלת העם ואקונומיה סוציאלית; 7. עבודת האדמה. הגן והיער. דינות וכדומה בעשרים מחלקות.

הראשית בנוד נהרסו קיני בתים. — הפרלמנט היפני החליט להנהיג בכל בתי הספר את הכתב הרומי. — בברלין נוסד בית למוד כשוקף, ידעת עתידות, סודות אובות וירעונים, חכמת היד ושאר מיני נחוש, הנשים המודרנות אוהבות מאד את האמונה בהבלים האלה, באלה הן מאמינות, כי הן שיכות אל הנמוס היפה והמאדע, אף שהן נשבעות, שאינן מאמינות באלקים. — בלודו (פולין) היתה מלחמה בהוצות בין פועלים ממפלגות שונות, רבים נספו חללים. — ברוח סערה שהתחוללה באמריקה הצפונית נהרגו עשרות בני אדם מלבד נמחים אין מספר. — ישיבת פועלי האופים וההיטים בוויין נמדה אחרי שנעשה פשר ביניהם ובין בעליהם. — עודאוד מלך אנגליא בקר בשבוע הזה את אלפונזו מלך ספרד, וויקטור עמנואל מלך איטליא בקר את גאורג מלך יוון. — בבחירות לפרלמנט הפיני נבחרו שמונים סוציאליים (ביניהם ייט נשים) הם הנדולה בכל המפלגות שם.

גרוע מבעל עגלה, שני בעלי דין קשים באו לפני הדין בעל ישועות יעקב ולא היה אפשר לו לעשות פשרה ביניהם. הרב ראה כי זה מקצר בינתם. כששמעו ששניהם נקראים איה-הליב החאינו; גרוע אני סבעל עגלה; שמעתי בעל עגלה מתפאר, שיש לו שני סוסים כאריות ולי יש שני אריות כסוסים. מים.

משרה הספרות והמדעים

הארנבת והשפן

משה ישן נישן הוא התרגום האשכנזי של „ארנבת ושפן“, אשר יתרגם גם בחדר גם בכל התרגומים בכל השפות ההדשיות (אשר כידוע אין להן „קבלה“ אחרת מקבלת החדר אשר לאבותינו האשכנזים); „הארנבת וקאנינגען“. ובאמת שני המינים האלה, שהתורה מעידה עליהם, שהם מעלי גרה, הם ממשפחת „הכוססים“, קרובים אל העכברים והטהורים ורדוקים מאד ממעלי הגרה. הכופרים בתורה מצאו בזה שעת הכשר, לחלק עליה הם שיכחים או מעלימים עיניהם מדרך החקירה, אשר ינהגו בה כל החוקרים בשפות עתיקות כי, אם ימצאו בספרות העתיקה איזה ענין מתאר בסמינו והסימנים ההם אינם בדבר, אשר בו נוהגים לתרגם את המלה הנונית או הרומית ההוא, כי אז ישבעו כמובן את התרגום המקבל ימצאו אחר תחתיו או יציגו את השאלה. ואף שינה היא הבקרת בספרי חל מהבקרת בספרי הקדש; כי באלה האהבה של המאמינים מזה והשנאה של הכופרים (אשר באמת גם הם מאמינים ורק מאמינים בשלילה) מזה מקלקלת את שורת המשפט הישר; ורק היודעים את דתיה יכולים לראות בה נכונה. מקור השגיאה בארנבת ישפן הוא, כי בערבית ארנב — האזע. ותרגום המלים, אשר אי אפשר לנו לדעת איהן מסברה, כי אם על-פי קבלה איש מפי איש, הלא נמסר לנו ברש"י, רבה של כל היהדות הצמנית והוא קבל את התרגומים האלה מפי רבו ר' יצחק בן יהודה תלמיד רב האי גאון ור"ה גאון דבר ערבית, וזה המקור למרבית השרשים הערבים, אשר יביא רש"י כפרש"י. אבל דבר כזה, כי תצין מלה בשפה אחת דבר אחר ובשפה קרובה דבר אחר דומה לו, היא חזון נפרץ, וגם כשפה אחת התנראה עיברת מענין אל ענין בלי מעצר. הן להפרדה (מילולית) ועטלף (פילודרמיוז), הנוכחים יהיו בישיעה כי בתור מורדי אר, שלשה שמות משתפים בשלש שפות: בויקרא י"א, י"ח עוף (שרץ העוף); כי גם היונקים המעופפים בכלל העופות בתורה (פילודרמיוז) ושם לי שרץ (מילולית-ויאקף); כי בעברית שכתלמוד שניהם נקראים „באות“ (ועי' הילין ס"ג), ובארמית שכתלמוד שם כהילין נקראת החפרפה „קורפדא“ ובכרמית נ"ו: מונה „קורפדא“ בין העופות המשנים וכלי ספק הכונה על העטלף ולא על החפרפה כדעת רש"י. גם בישיעה ל"ד קפדו וקפדו (גם הדי' הואת הרפה אחרי תנועה נקראה כו') בין העופות וקפדו וקורפדא אחד ודרי' נוספת כמו כסא — כורסא.

כן יש שני מיני קיפוף: האחד קוף קטן (מעערקאטצע, לפי קבלת רש"י) וישוקף (איילע), כאשר גם היגשוקף מראהו מעט כאדם כמו הקוף (ועי' בהילין כ"ג). לפי דעת התוס' שם נקרא גם העטלף קיפוף, אבל באמת יש שם ט"ס וצ"ל קיפוד ולא קיפוף. כן יש שני מיני צבוע: האחד פאנצער, הורס גדול ממשפחת החתולים והשני אילטיס, הורס קטן ממשפחת החלדים (ועי' בב"ק ט"ז ובסנהדרין ט"ז: וכתוס' שם) ושניהם נקראים ברדלס, פרדלים בזיונית.

ממה שנוכרים נמל, ארנבת ושפן כמאמר אחד במשנה תורה נראה, שגם ארנבת ושפן מיני גמלים. ולא עוד אלא שבצד אחד קרובים הם אל מיני הגמלים היהודים בימינו באויה ואפריקה (דראמקדאר, טראמפעלמיער) מהגמל שבתורה; כי לפי עדות הכמי דתלמוד (הילין נ"ט) רק הארנבת והשפן שונים בזה מכל מעלי הגרה, שיש להם שנים למעלה (ר"ל שנים החכות בתוך הפה; כי שנים מוחנות בלחיים יש לכל מעלי הגרה) ואך לגמל אין שנים למעלה, ולמיני הגמל היהודים לנו יש שנים החכות, כמו לארנבת ושפן לפי עדותם, גם הסופר הרומי פלוטוס הוכיח מין נמל כושי בשם „נכון“ או „נפית“. גם מתהלים קי"ד „סלעים מחסה לשפנים“ ראה, שאין השפן קאנינגען, כי מעולם לא שמענו קאנינגען נר בסלעים; כי בהרים קטנים בשדה מגדו ומוה שמו קניקולס (הור בזומית) (ביהודית נקרא קניקל על נכון. בזיונית נחלפה הקי' בני ונקרא קנינגל-מלך. גם הצפור הקטנה קניקולס נקרא כן על שם גורו בהרים ולכן שמו האשכנזים לקרא לה צינגקעניג והפלנים קראו אחריהם בשפות לשניהם „królik“, ואמנם לא נוכל לאמר, כי שפן אחד ממיני הגמלים היהודים, כי במש"ל לי' הוא מונה את השפנים בין קטני ארץ. ולכן נראה, שהוא מין גמלים קטנים מאד; וגם גמלי אמריקה (למה) קטנים הרבה מגמלי אויה ואפריקה. ובענין גמלי אמריקה עוד עלינו לעמד בדבר אחר, שיש להם שתי פרסות וא"כ לכאורה הם ככלל הטהורים, ושהרי יש להם שני סימני טהרה. הן לכל הגמלים שתי פרסות ורק הן מחוברות מלמטה בעור וגם באלה קשה מאד לאמר, כי העור הזה מטמאן, אשר באמת אינו נכבד כלל בבנין הגוף. ועוד יותר קשה לאמר, שגמלי המזרח טמאים וגמלי אמריקה טהורים. אבל מלבד זה דבר רש"י ז"ל „מפרסת, סדיקא, כתרומו; ושוםעת שבע, שמכרלת מלמעלה דמל מטה וכו"ו תמידים מאד; כי מה ענין „מפרסת“ לסדיקה ועוד שאין, סדוק למעלה ואין סדוק למטה“ אלא מינו גמל וא"כ היה צריך לכתב: „את הגמל ואת הארנבת ואת השפן כי מעלי גרה המה ושם אינם שום ע"ס“ ולא „פרסת לא הפרסו“? אבל באמת ט"ס נפלה בתרגום עוד לפני זמן רש"י ז"ל, כי התרגומים של „מפרסת פרסה“ ושל „שוםעת שפע“ נחלפו זה בזה והתרגום של „מפרסת פרסה“ הוא „מטלפא מלפין“ וזה של „שוםעת שפע“ הוא „סדיקא פרסתא“ ושלשה סימני טהרה הם: אגרה, ב) שתי פרסות, ג) החליכה כפרסות ולא ככפות הרגלים „והפרים“ היא השתמש בפרסות, כמו רגל (הלוך רגלים), עיין (הביט בעינים), ידה (גרה, בידים) ועוד, ושם „פרסה“ אחר „מפרסת“ היא יחס הפעול הפנימי כמו „עבוד עבודה“. הגמלים טמאים לא מפני שאינם סדוקי פרסה; כי באמת הם סדוקים והעור שמלמטה בנמלי המזרח לא מעלה ולא מוריד, אלא מפני שאינם מפרים פרסה, שאינם הולכים על פרסותיהם, כי אם על כל שטה כפית רגליהם. ובדבר הזה שונים כל מיני הגמלים; כי זה עקר בבנין הגוף כידוע להכמי הטבע. אח"כ בא לידי ספר „ברזל“ להכבי ר' אהרן מרקס וראיתי, שגם דעתו בדבר ארנבת ישפן כדעתי.

ד"ר יוסף הלוי זליגר.

חיים טובמאן
מאורשים
דיכשענין
דננו מברכים את הסופר העברי ד"ר י. מ. הלוי ולק ינד להתמונתו לרב בקהלת קרדוף באנגליא המערכת. אכרך במז"ט את ידי נפשי ד"ר י. מ. ולקינד לדמנתו לרב בקרדוף באנגליא. חיים ישראל אייו-ציריך.

אני מכרך את מר מרדכי פרידעל לאריות עם מרת הייצי טובמאן. יטלמה מיהלבויער. ברנשי גיל וישוקף הנני מביע את ברכתי לאחי מר שמעון רפפורט לאריותו עם מרת פעסיל פאדאווער ממיעליין. אברדס רפפורט-המברוכא. ברנשי גיל וישוקף אביע במז"ט לאחי החרף מר פישל לאריותו עם בת דג' מ"ה רפאל גוטווירט מראד" מיטל. אהרן ברייטמאן-טרנפול. מעמק לבי אביע במז"ט לרעי מר פישל ברייטמאן לאריותו. מענדיל טאנענבוים-טרנפול. הננו מביעים בזה במז"ט מקרב לבבנו להעלמה הנכבדה מרת דזה גוטווירט לאריותה עם מר פישל ברייטמאן. לייב העניג רעיותו. מקרב לבי עמוק נביע במז"ט לחרוני החרף מר פישל ברייטמאן לאריותו. האחים י. ז. ראזנער-בוצניוב. ממעמקי לבי אביע במז"ט להג' מ"ה הר"י ברייטמאן ולרעיותו מרת אסתר להביאם את בנם החרף בקשר דחתין. שלום ויילנער-בוצניוב. מקרב לבבי פנימה אביעה במז"ט לרעי חביבי מר שמעון רפפורט מהמברוכא לאריותו עם מרת פעסיל פאדאווער. פנהם האלענדער. ממעמקי לבי אביע במז"ט לכן אבי וקני מר איצי בלייבער לבא בקשר החתון. אברדס רעטיג-קאליש. בגיל וישוקף אביע במז"ט לרעי מר פייזעל רעי בער מיטלמיקאני לארסו את מרת גיטל דרס וואסער מאן. פנהם וואנער. ברכת מז"ט לידרני מר שלום שארף לארסו את מרת פלאקא לאווי מביעים: שמואל גרעטלער, מאנדווע טראן, שלמה האנגוואקס ושמעון לאנדא-קראקא. מיכל קליינר סליטבינה מכרך את ידיו מר שמריל דרמן מזכרו לאריותו עם מרת מינה רייזנר מפרנקפורט. אתעניג להביע ברכתי מעמק לבי לחברי החי"כ מ"ה הרב כעריש בן הרב מאוסטרין לבאוי בעל תפלה. לייב ענלמייער-לימנא. ברנשי כבוד אביע במז"ט לייסי המופלג מר שמואל יודיה געללעס בן הרח"ג מ"ה פינהם אליעזר געללעס ז"ל לאריותו בתו מרת בלימה עם מר אייזיק פייסער מראווא. היישע בעער-פישעמיטל. בלב שמה וברנשי אהבה הנני מכרך את המאורשים אדתי מרת בלימה עם מר אייזיק פייסער ואת אבותי ואבות דחתן במז"ט. יצחק געללעס-פישעמיטל. בעליתי לתורה כיום כי של פסה נדרתי בתר לנודרי רומניא. יוסף הרס.

חמין שעבר עליו הפסח.

בשמן אשר ועסענצים אין רבים מדרקקים בענין שטר מכירה לפסח. למרות ההזירות ורבים נכשלים בזה בחמין, שעבר עליו הפסח, בהשתמשם למי זודה וכדומה בשמן אשר ועסענצים מפירות יהודיות, שאינן עושות שטר מכירה. הפירמא טאריין לאו בניין, שנאכחה בגליציא למינים האלה הוא

Henoch Seidenfrau, Podgórze
היא האח, המדקדק לפני הפסח. לעשות שטר מכירה כדת על כל הסחורה בעים בכל שנה ואין חשש חמין שעחים. הפירמא הואת עולה על אהרות כמוה גם באיכות הסחורה וגם במהירה. כל הרוצים להזר מהכשיל את הרבים ולקנית אצל פירמא בטוחה ובתנאים טובים יפנה אל ה' חנוך זיידענפריי הניל בפאדנודוע ויכח מאמתת הרברים.

Dr. Leon Mirtenbaum
ZAHNARZT
Krakau, Grodzka 6.
ord. 9-12 — 2-5
פאָרצעלאַן-עמאַיל-אונד נאַלדפלאַמ
בען, קינסטליכע ועביססע קראַנען
אונד נאַלדבריקען.

XX. קניגליכע אונגארישע געלדקלאסענלאמערע

בעשטעהט אים 125000 לאוע 62500 געווינגע

פערצייכנים דער געווינגע
דער גרעסטע געווינגע בעטרענגט אים גליקליכסטען פאללע

100000 איינע מיליאן קראנען

קראנען	600000 — 600000	פרעמיע 1	1	בעסטע לאמערע דער
	400000 — 400000	געווינגע	1	וועלט
	200000 — 200000	"	1	
	100000 — 200000	"	2	דיא לאמערע שטעהט
	90000 — 180000	"	2	אונטער אויפזיכט אונד קאנז
	80000 — 160000	"	2	טראלע דער קניגליכען
	70000 — 140000	"	2	אונגארישען העניערונג
	60000 — 120000	"	1	
	50000 — 100000	"	3	
	40000 — 120000	"	3	
	30000 — 90000	"	6	געזעמץ פאם 27-טען
	25000 — 150000	"	9	פערברואר 1899
	20000 — 180000	"	13	
	15000 — 195000	"	44	
	10000 — 440000	"	61	דא פאם 125000 62500
	5000 — 355000	"	22	געווינגען זא ווירד יעדעס
	3000 — 66000	"	475	צווייטע לאז געצאנגען.
	1000 — 96000	"	961	
	500 — 817500	"	1635	
	300 — 49500	"	165	
	200 — 7935000	"	39675	דיא ציעהונג געשיעט
	170 — 905250	"	5325	עפפענטליך אים כייזינג דעם
	130 — 692250	"	5325	קניגליכען קאנטראלאמי.
	100 — 11500	"	115	
	80 — 386000	"	4825	
	40 — 158000	"	3825	
	16.457.000	געווינגע	62500	אגענטען איבעראל געזוכט

פרייע דער לאוע:

קלאסע	נאנץ	האלב	פיערטעל	אכטעל
I	12	6	3	1.50
II	20	10	5	2.50
III	32	16	8	4.00
IV	40	20	10	5
V	2	16	8	4
VI	24	12	6	3

קראנען 20 40 80 160 צוזאמען
מאן קאן אין צוויי קליינע ראשען איינזענדען, דיא ערסטע מיט דער בעשטעל-
לונג דיא צווייטע פאר דער ציעהונג פינפצע קראסע. פאלס דיעזער בעטראג נוכט
עטווא שאן דורך אינצווישען ערזעלמען געוויי איבערפליעסיג געווארען.
בעשטעלונגען זינד צו רוכמען אן דיא הייפטקאלעקטער

האלמי אונד קאמפאניע אנדראשי שטראסע 60.
Halmi & Comp. Budapest, IV. Andrassystrasse 60.

ערפאלג גארנטירט איבערצייגען זיא וך ! פערבעסערונג דער שטעלונג

Kaufmännischer Fern-Unterricht!

בוכהירונג (אללע מעטאדען) האנדעלסקארעספאנדען, דייטשע שפראכלעהרע,
קויפמ, רעכנען האנדעלסקונדע, ווארענקונדע, געאגראפיע, שענשרייבען, וועלטגעשיכטע,
סטעגאגראפיע (אללע סיסטעמע) א. ז. ו. קאנן יערערמאנן אהנע בעזאנדערע פאר-
קענטניסע אים בויעפליכע וועגע אונד אין קורצער צייט גרינדליך ערלערנען.
ביי גלויכצייטיגער טיילנאחמע אן 4 לעהרפעכערן, סטענאגראפיע גראפיע.
Gründliche briefliche Ausbildung zum tüchtigen Kaufmann.
אנפאנגען נור געגען רעטורקארטע. פראספעקט א 55 העל. פראבעבריעפע א 1.20 קר.
Erstes commercielles Unterrichts Institut. - Abteilung für briefl. Unterricht.
A. WEISSMANN, PODGORZE-KRAKAU. H-E.

איבערנאחמע פאן קויפמאננישען ביכעראיינרוכטיגען בילאנסירונג אונד ביכערשאפטירונגען
געגען מאססיגעס האנאראר.

ERSTES SPECIAL-HAUS von Echten GRAMOPHONE-PHONOGRAPHE

Engros & Endetail
JOSEF WECHSLER
KRAKAU und WARSCHAU
in Krakau, Grodgasse 71/II.

עספיעלט עכטע קאנצערט גראמאפאנע עכט נור
מיט מארקע „שרייבענדער ענגעל“.
דיעזע אויסוואהל פאן יודישען אונד העברעאישען
פרימטען — עכטער קאנצערט-גראמאפאן מיט
מארקע „שרייבענדער ענגעל“ זאמט 10
פלאשטען נור 35 פלארי, ניעמאנד זאל דיעזע
בעסטע געלעגעהייט פערזיימען.
פרייזקראנטע עט הויפטצייכניסעס אויף פערלאנג-
גען גראפיע אונד פראנקא.

בכתיב מסחר הספרים של י. ל. פארטגאנג, בהאשוי (אונגריא)

נמצאים ספרים בכל מקצועות הספרות העברית בשפת עבר, בורגן ובלשונות לועזיות שונות.

ספרי חנוך ולמוד

מהוצאות שונות עיפ שיטת התרגומים ועברית-עברית וגם התוצאות היותר חדשות, הכל נמצא בכל עת מן המוכן במספר גדול ועיפ תנאים טובים בנכיון רבט גדול בשביל מורים ובתי-ספר.

קטלוג מפורט חנם וחפשי.

האדרסה:
L. FORTGANG, KASCHAU (Ungarn)
Deak Ferencz-gasse 8.

הוצאת "תושיה" ורשה

ספרי חנוך, למוד ומקרא.

1-8) אלפא ביתות מצוירות בצבעים, ערוכות בשבלאות, במחברות, כתבות ניר
ובקביות, במתירים שונים: 70 הלל, 84 חי, 1.40 כתר, 1.68 כי, 1.96 כז, 280 כח; ביסקא א. א.;
9) פירי תלמוד (כריסוטומתיה תלמודית) 1.12; ברמן ש. ש. 10) גן הילדים (כריסוטומתיה
מצוירת), חי 2.10; חיב 1.40; גוטליב א. 11) מהברית לנתוחי דקדוק, גיה כיה 14 חי;
גרדון ש. ל. 12) תורת הספרות, חי: תורת הסגנון והפרוזה 1.40; חיב: תורת השירה
1.40; גרדון ש. ל. וגרובסקי י. 13) הקריאה והכתיבה, ספר המורה 1.40; חיב, הנ"ל,
ספר התלמוד (מצויר) 14 חי; גרובסקי י. וגרדון ש. ל. 14) אוצר הלמוד העברי (להוראת
הדבור העברי (מצויר) 2.80; חיב 15) אוצר צוירים (בצבעים) 1.40; חיב 16) המזמר הקטן (מצויר)
56 חי; 17) טעמי זמרה (להנ"ל) 84 חי; גרובסקי י. 18) ארץ ישראל (גאוגרפיה עם מפה)
70 חי; 19) בית ספר עברי (כריסוטומתיה ומתורג), חיב (מעובד מחדש, מצויר) 1.12; חיב
1.40; חיב 2.10; חיב 20) הנבה (פרק היסטורי) 23 חי; 21) מקרא (כריסוטומתיה) 86 חי;
22) ספרי התורה 56 חי; 23) ספרי הנביאים, ביח כיה 1.12; חיב 24) ספר ההתחלה (מצויר)
56 חי; 25) קצור דברי הימים לעם ישראל 1.40; חיב 26) ראשית למדי שפת עבר (מתורג
וכריסוטומתיה) 1.40; חי; ולוצקי: 27) מדרוך הילדים (מורה וכריסוטומתיה) ביח, כיה 98 חי;
טבינו י. ת. 28) אגרון לבני הנערים 1.40; חיב 29) המבין (מתורג למתחילים) 84 חי;
30) מכתר הספרות (אנתולוגיה) 2.52; חיב 31) מורה הילדים (מתורג) 2.52; חיב 32) מורה
הסגנון 1.40; חיב 33) מפתח (למורה הילדים) 28 חי; 34) ספרי המופת לבני הנעורים; א.
מאפו: אהבת ציון (מעובד ומנוקד 1.40; חיב 35) הנ"ל; ב. דני יהודה הלוי (שירים נבחרים),
42 חי; 36) ערך הילדים (כריסוטומתיה), חיב 2.24; חיב 1.96; חיב 37) תורת הנקדק 84 חי;
ילין ד. 38) לפי המס, ספר המורה חיב 1.40; חיב 2.10; חיב 39) מקרא לפי המס
(מצויר), ביח, כיה 1.40; חיב 40) עברית בעברית 28 חי; כהניבסקי ש. 41) אוצר הלשון
העברית (דיקטנדה) 2.80; חיב 42) הקראה העברית (כניל) 2.10; חיב 43) הקריאה
העברית 42 חי; 44) יודינו (למועדים) 70 חי; 45) כל אנדות ישראל, פיג דיה, כיה 2.10,
46) רע הילדים (ספר מקרא) עם אוצר המלים 1.12; חיב; לוינון וטבינו: 47) עברית בלשון
עם ועם, א. למדברים והגונת 70 חי; לוצאטו (שד"ל): 48) דקדוק לשון עברית, מעובד עי
א. כהנא 1.40; חיב; לובשוזקי: 49) למען ארץ הקטנים (קובץ שירים), פיג 1.40; חיב 50) שיר
וזמר (מצויר) 1.40; חיב; משוררים שונים: 51) דב"ר, גיה כיה 56 חי; פרנקלי: תולדות היהודים
היה. חלק א' בי ג' ביא 1.40; חיב ד' חי ביא 2.10; חיב; קליינמאן א. 52) מערכת הפעלים
1.40; חיב; קפלן פ. 53) מקרא ולמוד (כריסוטומתיה ומתורג, מצויר) 2.10; חיב; דבינובין א. ז.
54) נשעים (כריסוטומתיה) 1.40; חיב 55) תולדות עם ישראל (מנוקד) חיב 1.40; חיב
1.55; חיב 2.66; חיב; שאצקי ל. 56) הדקדוק העברי (מנוקד) 1.12; חיב 57) התחלת הדקדוק
(מנוקד) 70 חי; 58) תרגילי הדקדוק העברי (מנוקד) 74 חי; שטיינברג י. 59) בעיר ובעיר
(משלים), ביח, כיה 74 חי; 60) שיהות ילדים (קובץ אנדות וספורים), פיג 74 חי.

ספורים; גרובסקי י. 64) רבינון קרוה (עיפ דיפואה, מצויר) 70 חי.
ביבליותיקות לילדים ולבני הנעורים: 65) נצנים (בנקוד), 100 נומרים, כל
נומר 8 חי; 66) פיהים, (בנקוד), 250 נומרים, כל נומר 6 חי; 67) לבני הנעורים, I. לילדים
(בנקוד), 200 נומרים, כל נומר 11 חי; 68) 69) לבני הנעורים, II. לנעורים, 100 נומרים, כל
נומר 17 חי; 70) כבורים, 200 נומרים, כל נומר 8 חי.
כל המחירים הם בלי ביכית וכלי משלוח. תושיה" ורשה חנם לכל דורש.
הכספים. — קטלוג מפורט מכל ספרי "תושיה" ורשה חנם לכל דורש.
Издательство „TYSHIA“, Warszawa Verlag „TUSCHJAH“ Warschau.
להשיגם גם בכל בתי מסחר הספרים העבריים באוסטריא-אונגריה.

שני קורות הפירסומים

יכולת
אמנות השירה (Qualismus)
כעלשית ספרות הולנדית שיש:
הא להיסטוריה של האדם
סאת י"ד שלמה רובין
(עם תמונת המבור).

ספר יצירת העולם

בהסכת עם תרגום כריסוטומתיה ליידיש
הא דעה דעה באחרות
מחלשת ביקם התקל (Monismus)
פאת די שלמה רובין
יזא וז עתה לאור מצויר נהדרה ספר, כל חבבי
ספרי תחום הישיש יורו כיע תוספס תהדרה ספר,
מתירי כתיב אתר.

עני דיעות

הוצאת שניר (זה צאת האשונה אונד כספיות)
שמות ותני כל דהתחמת והתחלים לצוירים
בהתחמת עץ עם שירשוי וענין
פאת די שלמה רובין
תני תוספס טעני ספר לכל דורש פתע
רמתיר 40 לעילוי עם התחליות
למלים ותבניות.
שיליה הספרים נבחרים אצל חתול:
JOSEF FISCHER, Buchdruckerei,
Krakau, Grodgasse 62.

חנוך

הנני מקבל בכיתי תלמידים מן המדינה למען וארוחה, להוראה בכל מקצועות הלמודים העבריים ולהשגחה יתרה. וגם מעמיד אני אותם אל המבחן בעזרת מורים מוכיחים, באהד מכתו הספר התיכונים.

שבת ואלקאווסקי
Krakau Miodowa 9.

קאנקורס

בי דער איזראעליטישען קולטור-נעמיידע אין בוטשאטש געלאנגט דיא ערלערנישע שטעלע איינעם ראכניגערס צור בעזעצונג. די בעצוגע ווערדען פארבער האלמליך דער אללפעלינען פעשטענדונג איש דער קולטור-נעמיידע רעפערענצאנץ אויף 3000 קראנען יערליך אויסער דער געבענדיקנפטע בעשטימט. דיא בעווערבער האבען דין נאכוויס איבער איהר אלטער. עסטערייבישע שטאטמבורגערשאפט איבער דיא אים גורנדע פאראן. 11 דעס געזעצעס פאם 31 מערץ 1890 Nr. 75 רייכנער זעטן בלאטט, פיר דאס ראבינאט ערפאר-דערדיכע בילדונג אונד איבער די לויט פאראן. 28 געמיידעשטאטוס ערפאר-דער-ליבען קיאלפיאקאציען צו לעפערען. דיא מיט אבענצעייכנעמען נאב וויצען בערענטען געווע זינד ביז 1. יוני 1907 אין דער איזראעליטישען קולטור-נעמיידע צו איבעררייבען.

בוטשאטש אום 10 מערץ 1897
אביש שטערן
ירושל משה פרעמינגער

מינע בערהמטע פראקטישע משאלענאפען

זאלען אין קיין שים ווייטע פאמיליע נישט פעהלען. ערשטע אין רעד וועלט, אויס מאציוועם שלאסערבלדיך, גאראנטירט 20 יאהר האלמבאר. אייגענפיהרט בוי הונדערטער רבנים וצדקים ביט א ביסל האלצקויהלען פרויפאג געהויצט האלטען זיי היץ ביז מיט"ק. אהן ריהרען, אהן א קוימען. קענען איבעראל שטעהן, געגען פייער, געפאהר זיכער געשיצט. מיט פערשלוס איבעראר-עם אוי קיין שום חשש איסור, כהכשר גדוד כנאוני גאליציען, אונגארן רומעניען, טווענערערוויאט-ראנקרייבען, פרייזן: 1 אפען פאר 4 טעפ פער 3 ליטער, 2 פאר בשר, 2 פאר חלב (סעעראטע אכטיילונגען) 11 קראנען; רעטא פער 4 ליטער 13 קר; 1 אפען פאר 6 טעפ פער 2 1/2 ליטער, 2 פאר חלב, 4 פאר בשר 13 קר. רעטא פער 3 ליטער 14 קר. פער 3 1/2 ליטער 17 קר. פער 4 ליטער 20 קר. — צו יעדען אפען א געדורקטע געברויכטאנצייגע. — געגען אננאכע, רעטא פער פאסטנאכנאהמע. אנפראגען מיטעלס דאפעלקארטע בעאנטווארטעט Ruben Perlberger, Kunstblecher Myslenice, (Galizien).

בישיבתנו הרמה
יקובלו בחורים בני י"ג עד ט"ו שנה יראים ושרמים היודעים כבר לימוד בעצמם גמ"ת. כל מהכורים, משה, בסא שלחן, ומורה יהיה עלינו חנם. האדרסה:
Rabbiner Moses Krausz, Baden (Schweiz.)

ארבעה דברים

- 1) לוח המטמונים, סדר ספירת העומר. ויכטיג פאר יעדען איבערהופט לאנדלייטע, רייזענרע, צו וויסען יעדען מאָג וועלכע ספירה צו צויהלען. צוואנצענטשטעלע ביו יאהר ששת אלפים (2240). פריז 30 העלער.
- 2) די נייעסטע פאָרשונגען פֿון די עסטערוויכישע ראבינאטס-און עהע-געזעצע. פריז 70 העלער.
- 3) וויכטיג פאר פראפינאטארען. די נייעסטע ענטשיידונגען גרינדע פֿונים פֿערוואל-טונגענריכטסאהף וועגען פֿערשלוים פֿון ביער אין קאסינא-פֿעראיינען. פריז 40 העלער.
- 4) ארבעה חלקים מהספר הגדול "דברי ימי ישראל". ספר דה"י הלז מצוין מכל ספרי דבה"י, כי הוא נוסד ע"פ קבלת חז"ל ומסורות התלמוד והדרשים ונקי מכל מינות ואפיקורסות. ובסופו ציוני השנים לכל המקרים הנכבדים בקורות העתים לבני"י. גם כתוב הוא בשפה צחה, ברורה הגיון וחקר דעת. מחיר כל חלק עם פ"ס 80 הלר, בחיץ לארץ כתר אחר. צו בעקומען ביי:

Osias Wilf Lemberg, Sonnengasse 27.

וואצו קויפען זיע כשר-זייפע?

אום דאס געשירר צו וואשען!
נעמען זיע ליעבער כשר'עס אבינאל, דאס איזט בעסטער אונד ביל-לינער אלס יעדע זייפע אונד דירעקט צו דיעזעס צוועק ערציניגט. כשר אבינאל איזט איינע וואהרע וואהלמאט פיר יעדען הויחהאלט. כשר אבינאל רייניגט דאס שמוציגסטע געשירר מיט ליכטיגקייט. כשר אבינאל גיבט דעם עסטצייג וואהרע דען נאטירליכען גלאנץ. כשר אבינאל רייניגט אללעס קיבענערעט מיט גראסער שנעלליגקייט. כשר אבינאל רייניגט איבערהופט אללע הארטען געגענשטענדע מיט אויסנאהמע פֿאן יאועלען אונד פֿיינע וויבען בעשאלען. כשר אבינאל ווירד אונטער שטרענג רימועללעך אויפזיכט זיינער עהר-ווירדען דעם הערן ראכניגער שמה"ח פֿרענקלעך אויס פֿאדגורזע ערציניגט. געברויכטאנצייגען: מאן געהטע איינען לאפען, אדער שוואמם בעפייכטע אויך געהעריג אונד רייבע אויף דעם אמי נאל ביו עם שימט. דאן געהטע מאן אהנע ווייטערס די רייבונג פֿאר. — ערהעלמליך איבעראלל.

דיא געווייננע גארנאמירט דער שטאט א.מ.
גליהס-אנצייגע
נייעסטער טרעפפער עווענט. 600,000 מארק.

איילאדונג צור בעטיילונג אין דען געווינד-שאנסען דער פאָס שטאטע האמבורג גארנאמירטען גאלד-לאטעריע אין וועלכען 9 מיליאן 248,485 מארק זיכער געוואנען ווערדען מיססען.

דיא הויפטגעווינע דיעזער פֿא-טהיילעהאפען געלד-לאטעריע זינד פֿאלגענדע: געמלד: דער גרעסטע געווינען איזט אים גליקליכסטען: כאללע: 600,000 מארק.

1 פרעמיע א 300,000 מארק	1 געווינ א 40,000 מארק
1 " " 200,000 " "	1 " " 30,000 " "
1 " " 60,000 " "	7 געווינע 20,000 " "
1 " " 50,000 " "	1 געווינ 15,000 " "
1 " " 45,000 " "	11 געווינע 10,000 " "
1 " " 40,000 " "	36 " " 5,000 " "
1 " " 35,000 " "	103 " " 3,000 " "
1 " " 30,000 " "	160 " " 2,000 " "
1 געווינ 100,000 " "	437 " " 1,000 " "
1 " " 60,000 " "	5.8 " " 300 " "
1 " " 50,000 " "	185 " " 200 " "

אום גאנצען עננהעלט דיא לאטעריע, וועלכע אויס 7 קלאסען בעשטעהט, 94,000 לאזע מיט 45,550 געווינען אונד 8 פֿרעמיען, דאדאס אָנאהצע דיא העלפטע אללער לאזע זיכער געווינען מוס.

דער גרעסטע געווינען געווינען 1-שטער קלאסע בעטרענט אים גליקליכסטען פֿאללע 50,000 M. שטייגט אין דער 2-טע קל. אויף 55,000 M. און דער 3-טע אויף 60,000 M. אין דער 4-טען אויף 65,000 M. אין דער 5-טען אויף 70,000 M. אין דער 6-טען אויף 80,000 M. אין דער 7-טען אויף 600,000 M.

פֿיר דיא ערסטע קלאסע, דערען ציעהונג אמטליך פֿעסטגעזעצט, קאסטעט: דאס נאנצע אריינאללאז נור מארק — 6 אדער קראנען — 7 דאס האלבע אריינאללאז נור מארק — 3 — 3 50 דאס פֿיער-טעל אריינאללאז נור מארק — 1 50 175

דיא איינלאנג פֿיר דיא פֿאלגענדען קלאסען זאָוויא דאָס גענויע געווינ-פֿערציניג-ניס זינד אויס דעם אמטליכען מיט שטאטס-האפען פֿערועהעניען פֿערהאָונגען פֿלאן ערויכטליך, דען אויך אויף וואונש אים פֿאראויס גראמיס אונד פֿראַנקא צווערע, יעדער דער בעטהיליגטען ערהעלט פֿאן מיר נאך שטאט-מגעהאבער ציעהונג זאפֿארט דיא אמטליכע ציעהונגסליסטע אונאויפֿגעפֿאדערט צוגעזאגט.

דיא אויסצאהלונג אונד פֿערווענדונג דער געווינגעלדער ערפֿאלגט פֿאן מיר דירעקט אן דיא אינטערעסענטען פראמפט אונד אונטער שטרענגסטער פֿערשווערענדיגט. בעסטעלונגען ערבישע פֿער פאסטאנווייזונג אדער אייך גע-ען נאכנאהמע. מאן ווענדע זיך דאהער מיט דען אויפֿטרענען דער נאהבענפֿארשטער הענדען ציעהונג דאלבער, זאנלייך יעדאך ביו צום 25 אפריל ד. י. פֿערטויענספֿאלל אן:
Samuel Heckscher senr. Bankgeschäft in Hamburg.

הוצאת תשי"ה וישה

נמרה בשלימות הביבליוטיקה העברית לכל בית ישראל. (מאתים 200 ספרים) ספרים בכל מקצועות הספרות: ספרים, תמונות, וציורים, ספרי מדע כללים וחכמת ישראל, ספרי נסע ותולדות אנשי שם, כל ספר מכול בערך 80 עמודים. בספרים רבים יש תמונות וציורים. מחיר כל ספר 1.12 מ"כ' הרד 1.68 כתר'. כל הביבליוטיקה עברית בחמשים כרכים יפים ובהמש מחלקות: הספרות היפה המקור, הספרות היפה התרגומית, שירים ספרי מדע, תולדות אנשי שם, 1.40 כתר'. אפשר גם בתשלומין לשערין. חמשת הספרים האחרונים של הביב-ליוטיקה העברית הם: (1) קצוקעה) קרות הספרות העברית ההרשה — ד"ר נ. שלושין. מחירו 3.86 כתר/ מ"כ' הרד 4.20 כתר'. (2) קצמרי' עם שקיעת החמה (קיבץ שירים) — ו. זינאור. מחירו 2.24 כתר/ מ"כ' הרד 2.94 כתר'. אדרוסה: Verlag Tuschijah Warsaw.

דער וועבענמליכער בריעה פון אמעריקא

איהר קענט קריעגען יעדע וואך א גרום פון אייערע געליבטע אין דער נייער וועלט! ווילט איהר קענען דאס לאנד וואו אייערע פריינד געפינען זיך? — דאס הארץ פון יעדען אידען איז אין אמעריקא. ווער האט נישט א פריינד אין דער גליקליכער מדינה? פֿיעלע טרוימען פֿון פֿאהרען אין דאס גאלרענע לאנד, זיי מוזען זיך בעקענען מיט אמעריקא, מיט איהרע זיסען איהר לעבען, מיט איהרע מעלות און פֿרונג.

פאר 6 קראנען יאהר קריגט איהר א ברויע טווענדע שורות לאנג, מיט אלע נייעס פֿון אמעריקא. ריעזער בריעה קומט אין דער פֿארם פֿון דער גרעסטען איד'ישען צייטונג אין דער וועלט, דאס איז די "אדישע גאזעטען" פֿון ניוארק.

דאס איז א ריינע צייטונג אין לייכט מאמע-לשון, 16 ריעזענדיגען שטארק אנגעפילט מיט דעם בעסטען לעזעשאפט. ווען א איד אין עסטרייך לעזט די "אדישע גאזעטען" ווערט ער אין א קורצע צייט בעקאנט מיט דעם לעבען פֿון זיינע פֿריינד און פֿערוואנדטע אין אמעריקא, וויל אלע אדישע אינטערעסען ווערען דארין בעשריבען. ווען איהר זענט אן אבאנענט פֿון דעם "המצפה" דאן איהר בעשעלע די גאזעטען דורך יענע רעדאקציע דארפט איהר איינצאהלען נור 6 קראנען פאר 6 מאנאט.

שפעקולירט ריעזע קליינע סומע און זעהט וואס פאר א ליטערארישען אוצר די פאסט וועט אייך יעדע וואך בריינגען.

יצאה לאור
רשימת ספרים נ"ו 3
המכילה ספרים יקרי המציאות בכל מקצועות הספרות התלמודית, החפין בה ישלה מארקא בת 20 העללער
SÄNGER & FRIEDBERG
Frankfurt a M.
Allerheiligenstrasse 81.

מורה!
היודע שפת עבר ואשכנז יבקש משמרת בכפרי בתובה:
B. N. Tlustenkie (Galizien)
Postrestante.

Wyd.: } Naffali Bof
S. M. Lazer.
Odpowiedzialny Redaktor: S. M. Lazer
Drukiem Józefa Fischera w Krakowie